

DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA SCHITULUI VOVIDENIA DE LA ȚINUTUL NEAMȚULUI (1750-1846)

*

DOCUMENTS CONCERNING THE HISTORY OF VOVIDENIA HERMITAGE OF NEAMȚ COUNTY (1750-1846)

*

DOCUMENTS CONCERNANT L'HISTOIRE DE L'HERMITAGE VOVIDENIA DU CONTÉ DE NEAMȚ (1750-1846)

Costin CLIT¹

Rezumat: Studiul de față aduce în atenția istoricilor câteva documente (30 mai exact), care creionează istoria schitului Vovidenia de lângă mănăstirea Neamțului, schit ctitorit de către episcopul Ioanichie al Romanului la anul 1749. Preocupat de soarta schitului Vovidenia, făcut „din temelie” „cu cele ce am avut eu agonisât din copilărie me”, unde plănuia să-și petreacă „bătrânețile”, episcopul Ioanichie întocmește așezământul din 25 iulie 1754 prin care stabilește hotarele locului cumpărat de la mănăstirea Neamțului. Așezământul primește danii și de la domnitorul Constantin Racoviță. O parte a documentelor pe care le publicăm se referă la Tănase Gosan (după 1769-iunie 1831), unul dintre ctitori. Cele 30 de documente acoperă perioada 1750-1846, fiind vorba despre danii făcute acestui schit, de către ctitor, domnitori și logofătul Tănase Gosan.

Cuvinte cheie: schitul Vovidenia, episcopul Ioanichie, danie, țigani, logofătul Tănase Gosan, ctitor

*

Abstract: This study presents to history researchers some documents (30 more precisely) which draw the history of Vovidenia Hermitage near the Neamț Monastery, Hermitage built by the bishop Ioanichie of Roman in 1749. Preoccupied by the Vovidenia Hermitage built from the ground with his own resources where he planned to spend his old age, the bishop draws up the construction on July 25th 1754 establishing the boundaries of the place bought from the Neamț Monastery. The establishment receives donations also from the prince Constantin Racoviță. A part of the documents we publish refer to Tănase Gosan (after 1769-June 1831), one of the founders. The 30 documents cover the period 1750-1846, being donations to this hermitage by the founder, princes and Tănase Gosan.

Key words: Vovidenia hermitage, bishop Ioanichie, donation, gipsies, Tănase Gosan, founder

*

Résumé: Cette étude présente aux historiens des documents (plus précisément 30) qui esquisse l'histoire de l'ermitage Vovidenia près du monastère de Neamț, ermitage créé par l'évêque Ioanichie de Roman en 1749. Préoccupé par la sort de l'ermitage Vovidenia, construit des fondements par ses moyens de l'enfance et où il projetait passer sa vieillesse, l'évêque Ioanichie crée l'établissement du 25 juillet 1754 en fixant les frontières du lieu acheté du monastère de Neamț. L'ermitage reçoit des dons aussi du prince régnant Constantin Racoviță. Une partie des documents que l'on publie se réfère à Tănase Gosan (après 1769- juin 1831), l'un des fondateurs. Les 30 documents couvrent la période 1750-1846, s'agissant des dons pour cet ermitage par le fondateur, princes régnants et Tănase Gosan.

Mots clés: ermitage Vovidenia, évêque Ioanichie, dons, tziganes, Tănase Gosan, fondateur

¹ Profesor de istorie la Colegiul Național „Cuza Vodă” din Huși, istoric și editor de documente.

Istoricilor le este cunoscută ctitorirea schitului Vovidenia de lângă mănăstirea Neamțului de către episcopul Ioanichie al Romanului (15 septembrie 1747 - † 15 ianuarie 1769) la anul 1749. Lăcașul din lemn va fi sfințit chiar de ctitor² și se găsea lângă biserica „Sfântul Spiridon”, ctitoria Gosăneștilor, în jurul căreia se afla schitul Slătioru, fondat la sfârșitul secolului al XVII-lea sau începutul veacului următor, unde își are metania episcopul Ioanichie³. Ctitorirea schitului va fi reflectată și în actul din 15 august 1751 prin care episcopul Ioanichie îl înzestrează cu viile și locul cu pomi de la Vitănești, moara de pe apa Topoliții din hotarul Gemenestilor⁴, cumpărată la 14 septembrie 1750 de la Ghedeon, proin egumenul mănăstirii Neamț⁵ și monahul Dosoftei⁶, prisăcile de stupi de la Gemenesti, Țoliciu, Blebe și de lângă Schit, vite, cabaline și ovine, două case cu pivniță în siliștea Gemenestilor, lângă drumul Grumăzeștilor, un heleșteu pe Slătioara, lângă Schit, cărți de cult, veșminte, „făcute din driaptă ostenia și agonisita noastră ce-am avut mai denainte vreme pân(ă) a nu vini la scaunul episcopiei Romanului, aceste toate le(a)m dat schitului nostru ce este numit mai sus pentru chivernisala fraților ce or petrece acolo”. Episcopul indică ca după moarte să fie desemnat „nacealnic și purtător de griji” al Schitului egumenul mănăstirii Neamțului⁷.

Preocupat de soarta schitului Vovidenia, făcut „din temelie” „cu cele ce am avut eu agonisat din copilărie me”, unde plănuia să-și petreacă „bătrânețile”, episcopul Ioanichie întocmește așezământul din 25 iulie 1754 prin care stabilește hotarele locului cumpărat de la mănăstirea Neamțului „precum s-au și hotărât în semne di dumnelui Vas(i)lie Buhăescul biv vel med(elnicer)”. Ioanichie a plătit mănăstirii Neamțului suma de 344 lei, „osăbit di alte mile”: a dat 50 de stupi, cinci chilii „într-un acoperemântu”, trei dughene în Iași, o casă de cârciumă, a reparat pivnița „Moschieciu”, a facilitat dijma de pe hotarul Târgului Neamț, a obținut înnoirea actului de danie de către domnul Matei Ghica, a cumpărat satul Davideni cu 1200 de

² Constantin Tomescu, *Scurtă povestire istorică despre sfânta mănăstire Neamțu și despre așezările monahale, supuse ei, [mănăstirea Secu și schiturile: Vovidenia, Pocrov, Sihăstria, Sihla și Icoana]*, Editura și Tiparul Sfintei Mănăstiri Neamțu, 1942, p. 126.

³ *Ibidem*, p. 126; Arhierul Narcis Crețulescu, *Inscripțiile Sfintei Mănăstiri Neamțu*, în „Arhiva științifică și literară din Iași”, anul XIX, ianuarie 1908, nr. 1, p. 276, nr. XVIII; C. Bobulescu, *Banul Tănăsă Gosan 1769...-1831 iunie 17*, București, 1928, p. 39-40; Arhidiacon Timotei Aioanei, *Schitul Vovidenia, tradiție și actualitate*, Extras din revista „Teologie și viață”, nr. 1-4/1994, Tipărită cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Daniel Mitropolitul Moldovei și al Bucovinei, Iași, Editura Trinitas, 1995, p. 21-23; idem, *Schitul Vovidenia. Altarul din poiana liniștii*, Ediția a II-a revăzută și îmbogățită, Tipărită cu binecuvântarea I.P.S. Daniel Mitropolitul Moldovei și al Bucovinei, Iași, Editura Trinitas, 2002, p. 11-13; idem, *Schitul Vovidenia. Altarul din poiana liniștii*, București, Editura Basilica, 2015.

⁴ A se vedea documentul nr. 2 din articolul de față.

⁵ Ghedeon III Dingă (15 septembrie 1747-1749); Diacon Ioan Ivan, Preot Scarlat Porcescu, *Mănăstirea Neamț*, Cu un Cuvânt înainte de Înalț Prea Sfințitul Teotist Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Iași, 1981, p. 286.

⁶ A se vedea documentul nr. 1.

⁷ A se vedea documentul nr. 2.

lei „pintru chivirnisala schitului” de la Anița, fiica „răpoosatului Antioh (voe)vod”, iar dijma amintită o dă mănăstirii. „Însă să știe și aceasta că pintru satul Davidenii scrie la zăpisul domniții că giu(m)ă)tate di sat s-au dat dănie la mănăstire(a) Niamțul și pe giu(m)ă)tate au luat bani, care și ace giu(m)ă)tate mai pi urmă să fie închinată la mănăstiré, dară această pricină cu dănie și că s-au scris zăpisul pe numele mănăstirii iarăș eu am voit de s-au scris așa pintru oarécare chivirnisală ca să lipsască niște pricini ci ne era înprotivitoare, dară eu mărturisăscu cu suflitul meu că tot satul Davidenii l-am cumpărat cu dripti banii mei cu 1200 lei, după cum adiveriadză de toți acisti pricini și zăpisul ci mi-au dat săborul sfintii măn(ă)stiri, și acil sat cu tot vinitul său să aibă a-l stăpâni numai călugării de la schit”. Sunt menționate viile de la Vitănești, trei prisăci, un plug cu boi, vite și 200 de oi, cumpărate din „dripti banii mei din agonisăta copilării mele iar nu din viniturile episcopii”. Așezământul este întărit de mitropolitul Iacov Putneanul, episcopii Dosoftei Herescu al Rădăuților și Inochentie al Hușilor. Mai este semnat de Nicanor, egumenul mănăstirii Neamțului, și proegumenul Lazăr Ursu (1724-februarie 1744) și proinegumenul Grigorie II Dingă (1749-1751)⁸, Natanail Șeptelici, proegumen de la Râșca, Gheorghe, proinegumen Schitului, ieromonahul Ghenadie, Ioanichie, proegumenul de la Moldovița, ieromonahul Iorest, proegumenul de la Solca, Platon, egumenul de la Agapia, biv vel medelnicerul Vasile Buhăescu, doi ierodiaconi cu același nume, Climent⁹.

Egumenul Nicanor și soborul mănăstirii Neamțului confirmă cuprinsul așezământului de mai sus la 26 iulie 1754¹⁰.

Punem în valoare catastiful din 10 februarie 1756 de veșmintele, argintăria și cărțile ce au făcut pentru schitul Vovidenia episcopul Ioanichie și ieromonahul Nicolae, fratele său: „toată cheltuiala au fost de tovărășie un ban al meu și un banu a molitvi(i) sale. / Așijdire și bis(e)rica și moșiile și bucatele, câte s-au cumpărat cu bani tot dinpreună, osăbit munca și osteniala este toată a molitvi(i) sale”. Din catastif reținem cele făcute de cei doi frați: feloane, stihare, patrafire, naraclițe, aurar, pocrovețe, potir, discos, zvezdă, trei candelă și o cadelniță din argint, cărțile românești, unele de proveniență munteană (*Evanghelie, Apostol, Liturghie, un Mineu, Triod, Octoih, Canoanile Pavicerniții, Ceaslov, Psaltire*) și câteva rusești (11 *Minee, Polustav (Orologhion, Ceaslov)*, tipărit la Lvov, și *Psaltire*). Remarcăm prezența unui manuscris, anume „*Galitovschie*”¹¹, păstrat astăzi în Biblioteca mănăstirii Neamț cu nr. 136, cu trei însemnări de la episcopul Ioanichie din 1754, 10 septembrie 1756 și 1 iunie 1766. Redăm conținutul celei din 1754: „*Această Galitovschie am dăruit-o la schitul nostru la Vovidenie, iar cine l-ar înstrăina de acolo să fie blestemat și afurisit amin 7262 (1754). Ioanichie Episcopul Romanului*”. Sunt însemnate și alte danii:

⁸ Diacon Ioan Ivan, Preot Scarlat Porcescu, *op. cit.*, p. 286.

⁹ A se vedea documentul nr. 3.

¹⁰ A se vedea documentul nr. 4.

¹¹ A se vedea documentul nr. 5.

Davidenii, sat cu biserică de piatră, casă, heleșteu și moară, viile de la Vitănești cu cramă, șase boi, șase vaci cu viței, 200 de oi și 200 de stupi¹².

Asocierea din precauție și îngrijorare a domnului Constantin Racoviță în rândul ctitorilor de către Ioanichie este văzută drept o garanție pentru viitorul așezământului monahal¹³. În actele emise de domn, episcopul Ioanichie este văzut doar ca un „vechil”, nu ca un ctitor adevărat.

Actul de danie din aprilie 1756 îl arată pe domnul Constantin Racoviță ctitor: „din dumnădzăiasca pronie îndemnându-ne, am făcut cu cheltuiala domnii mele un sfânt schitu la Niamțu, unde să cinstește și să prăznuiaște Intrare în Beserică a Presfintii Precuratii Maică și pururea Ficioară Marie”, unde ar fi numit și un nacealnic a cărui nume nu este dat. Domnul, potrivit documentului amintit, a înzestrat schitul cu odăjdii, veșminte, cărți și podoabele necesare, apoi cu o hliză de loc „cu pomeți din din Târgu Niamțului, pre care loc au fostu beserica săsască”, scutește o crâșmă cu băutură a lăcașului monahal¹⁴. Constantin Racoviță dăruiește la 3 februarie 1757 schitului de la Neamț cu hramul Intrarea în Biserică satul Davidenii pe care l-a cumpărat de la domnița Anița, soția răposatului Toader Pălade biv vel vistier, și mănăstirii Neamț îi dăruiește locul gospod cât se va alege din ocolul Târgului Neamț, cu prețul de 1200 de lei, „însă prețul acestui sat au fost hotărât de dumneaei domnița Anița 1500 lei, dar 300 lei dintr-acești bani i-au dăruit dumneaei mănăstirii Neamțului pentru pomenirea sa, și au luat de la domniia mea numai 1200 lei”. Zapisul de vânzare s-a întocmit prin „mâna vechilului domniei mele, sfinția sa părintele chir Io(a) nichie episcopul de Roman, cum arată și luminează și zapisul vânzării”. În contul celor 300 de lei, domnul afierosește mănăstirii Neamțului pe lângă dijma locului domnesc și pământul nedăruit din Târgu Neamț „și cu vatra târgului, și cu pomăt, și pădure, și cu vaduri de mori ce-or fi, și cu câmpu cât va fi”. Actul a fost scris de Tănase logofăt¹⁵.

Constantin Racoviță întărește schitului Vovidenia la 3 februarie 1757 stăpânirea pe satul Davideni de pe Moldova, ținutul Neamț, arătând cumpărarea moșiei de la Anița, soția răposatului Toader Palade biv vel vistier cu prețul de 1500 de lei, din care 300 de lei au fost dăruiti mănăstirii Neamțului de vânzătoare. Zapisul de vânzare ar fi fost întocmit de Ioanichie, episcopul Romanului, vechilul „domniei mele”. În schimbul celor 300 de lei domnul „deosăbit de dijma locului gospod ot Neamțu” dăruiește mănăstirii Neamțului „pământul cu totul cât va fi în Neamțu loc domnescu, nedăruit mai denainte nimăru, și cu vatra târgului, și cu pomăt, și pădure, și cu vaduri

¹² Arhidiacon Timotei Aioanei, *Schitul Vovidenia, tradiție și actualitate*, p. 27-28.

¹³ Preot Scarlat Porcescu, *Episcopia Romanului*, Tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Eftimie Episcopul Romanului și Hușilor, Editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1984, p. 231; a se vedea și ediția a II-a, Tipărită cu binecuvântarea P.S. Eftimie Episcopul Romanului, ediție îngrijită și prefăcută de P.S. Ioachim Băcăuanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Romanului, Roman, Editura Filocalia, 2008, p. 235.

¹⁴ A se vedea documentul nr. 5.

¹⁵ A se vedea documentul nr. 6.

de mori ce-or fi, și cu câmpu cât va fi”¹⁶. Hotarele moșiei Davideni rămân cele stabilite prin hotarnica biv vel șetrarului Ștefan Ene din veleatul 7253 (7253/1744 septembrie 1-1755 august 31)¹⁷.

Tot în 1757, Constantin Racoviță dăruiește niște țigani schitului Vovidenia: pe Ion Munteanu cu Maria și fii lor, Gheorghe, Andrei, Ion, Maria „cu tot rodul, ce se vor naște dintru dânșii”, apoi pe Ștefan, fratele lui Ion Bondariu, „ce ținea pe Maria”, țiganka mănăstirii Secu, cu partea lui de copii, Safta, Irina, Dochița, Eftimie și Andrei, pe Șerban, Ioana și copiii lor, pe Constantin ciobotariul, Catrina și copiii lor¹⁸.

Constantin Racoviță dăruiește la 25 decembrie 1756 schitului o bucată de moșie din locul târgului Piatra¹⁹. Episcopul Ioanichie și vel vornicul Vasile Roset, ginerele răposatului Ilie Catargiu fost mare logofăt, se înțeleg în privința unui schimb de moșii la 19 iunie 1758. Ioanichie primește locul numit „La Boiște” din Târgu Neamț, dania lui Constantin Racoviță către Ilie Catargiu, și dă în schimb vel vornicului Vasile Roset bucata de loc „din hotarul domnescu a târgului Petrii”, dăruită de același domn schitului Vovidenia²⁰. Prin opisul de „scrisori” din 19 iunie 1757 sunt predate vel vornicului Vasile Roset de către Ioanichie, odată cu schimbul efectuat, actele locului din Piatra Neamț de la Constantin Racoviță și Scarlat Ghica²¹.

O parte a documentelor pe care le publicăm se referă la Tănase Gosan (după 1769-iunie 1831), unul dintre ctitori, ce a reînnoit pe la 1790 biserica strămoșească²², „carele din copilărie sa să află slujind visteriei”, fiind fiul biv vel paharnicului Tănase Gosan (1728-20 decembrie 1776)²³ și al Aniței, fiica lui Toader Nacul (decedată la 25 septembrie 1803, înmormântată în pridvorul bisericii Tălpădari din Iași, alături de osemintele soțului ei strămutate probabil cu acest prilej)²⁴, dar a ocupat și funcțiile de judecător²⁵, ispravnic al ținutului Neamț (1810)²⁶. Rămas cu puțină avere după căsătoria surorilor lui, Tănase Gosan se dovedește a fi docil, moral, strângător și conștiincios în slujba de la vistierie unde obține de tânăr rangul de logofăt, fiind atestat la 1794²⁷. Dintre frații și surorile lui Tănase Gosan (după 1769- iunie 1831) amintim pe Catrina, măritată cu stolnicul Neculce, Zmaranda, măritată cu căpitanul Ioniță Ciudin,

¹⁶ A se vedea documentul nr. 7.

¹⁷ A se vedea documentul nr. 8.

¹⁸ Arhim. Ghenadie Enăceanu, *Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului*, p. 610; Autorul ne dă veleatul 7265 (1757, de fapt 1756) decembrie 25.

¹⁹ *Ibidem*, p. 609.

²⁰ A se vedea documentul nr. 10.

²¹ A se vedea documentul nr. 11.

²² Arhidiacon Timotei Aioanei, *Schitul Vovidenia, tradiție și actualitate*, p. 16.

²³ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/27; A se vedea anii de viață la C. Bobulescu, *Banul Tănăsă Gosan*, p. 22.

²⁴ C. Bobulescu, *Banul Tănăsă Gosan*, p. 44.

²⁵ *Ibidem*, p. 46.

²⁶ *Ibidem*, p. 47.

²⁷ C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 37.

Paraschiva, măritată întâi cu grecul Gazeti, iar a doua oară cu Constantin Tufăscu „ftori paharnic”, Elena, Zamfira și Ștefan²⁸. Elena (Ileana) era măritată cu Gheorghe Pătrașcu, cu care Tănase Gosan face un schimb la 6 iunie 1794. Gheorghe Pătrașcu îi dă trei pogoane de vie din Dealul lui Coroiu, primite zestre de la păhărniceasa Anița Gosan, soacra sa, în schimbul a cinci pogoane de vie de la Valea Adâncă, pe locul mănăstirii Cetățuia²⁹. Ileana se mărită a doua oară cu spătarul Canano, însă trăia ca văduvă în Botoșani la 1803³⁰. Zamfira s-a măritat cu Grigore Drama în 1790³¹.

Vistiernicul Tănase Gosan dăruise două coroane de argint suflate cu aur, una mai mare la icoana „Maica Precista Dispotica” și alta mai mică la icoana Mântuitorului Iisus Hristos, așa cum reiese din inventarul din mai 1760 de „toate lucrurile” rămase după decesul egumenului Ioasaf³². Un Toma Gosan copil îl întâlnim ca martor la 1 septembrie 1760³³, iar la 4 iunie 1762 scria un zapis de vânzare³⁴.

Pe logofătul Tănase Gosan ot vistierie îl găsim ca martor la 20 martie 1761³⁵, 24 martie 1762³⁶, 13 iulie 1764³⁷, 21 mai 1768³⁸. La 2 aprilie 1761 cumpără trei pogoane de vie cu livadă în Dealul Coroiului, pe moșia mănăstirii Socola³⁹, apoi trei firtre de vie cu livadă la 14 februarie 1763⁴⁰. Deține moșia Toderești la ținutul Cârligătura, alături cu Hărpășăștii mănăstirii Sfântul Sava din Iași. Face schimb la 20 aprilie 1762 cu Ghedeon, egumenul mănăstirii și „cielanți egumeni de la mănăstirile Ierusalimului” de la care primește moșia Hărpășești și dă în schimb o dugheană cu pivniță de piatră în dos și un alt loc pe Ulița Târgului de Sus⁴¹. Adeseori este întâlnit pe moșia Soci, ținutul Neamț⁴². Deține părți de moșie în Corni, ținutul Neamț, pentru care obține cartea de stăpânire a domnului Alexandru Suțu⁴³, în Glodeni, ținutul Iași⁴⁴, Slobozia Băniasa, ținutul Covurlui⁴⁵, Mălăineștii, ținutul Iași (1805)⁴⁶, Cucuteni, ținutul Hârlău⁴⁷.

²⁸ C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 31-33.

²⁹ Ioan Caproșu, *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, volumul IX, *Acte interne (1791-1795)*, Iași, Editura „Dosoftei” 2007, p. 251-252, nr. 263.

³⁰ C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 47.

³¹ Ibidem, p. 36.

³² Ioan Caproșu, *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, volumul VI, *Acte interne (1756-1770)*, Iași, Editura „Dosoftei” 2004, p. 247, nr. 284.

³³ Ibidem, p. 272-273, nr. 316.

³⁴ Ibidem, p. 405-406, nr. 447.

³⁵ Ibidem, p. 299-300, nr. 347.

³⁶ Ibidem, p. 387-388, nr. 426.

³⁷ Ibidem, p. 512-513, nr. 590.

³⁸ Ibidem, p. 736-737, nr. 836.

³⁹ Ibidem, p. 304, nr. 353.

⁴⁰ Ibidem, p. 436-437, nr. 487.

⁴¹ Ibidem, p. 391, nr. 432.

⁴² C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 38.

⁴³ Theodor Codrescu, *Uricariul*, tomul VI, Iași, Tipografia Buciumul Român, 1875, p. 242.

⁴⁴ C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 43.

⁴⁵ Ibidem, p. 45.

Jicnicerul Tănase Gosan s-a căsătorit în anul 1800 înainte de 15 iunie, „în cășlegili trecuți”, cu Ruxanda, fiica pitarului Iordache Iurașcu, pe care a găsit-o cu ajutorul Sfântului Spiridon „una la părinți tânără, fără mamă, fără rudi multe și cu zăstre bunișoară după stare noastră”. După căsătoria sa a fost nunta fiului vistiernicului Iordache Balș. În același este amintită și nunta fiicei logofătului Constantin Balș. Tănase Gosan a fost la cele două nunți boierești „rânduit ... ostenitor în trebuința aceasta”. Pentru economie, sfătuit de neamuri și „preosvinție sa părintele” Grigorie Ierapoleos, hotărăște „ca în zioa logodnii să fie și cununie”. Deține o moșie peste Prut⁴⁸. C. Bobulescu consemnează într-o notă de subsol: „Dacă acest Iordachi Iurașcu, era rudă cu Vasile Iurașcu din satul Joldești, atunci prin alianță, el venea rudă cu tatăl lui Eminescu, Gh. Eminovici, căsătorit cu a patra fată a Stolnicului Iurașcu (Octav Minar „*Eminescu comemorativ*”)”⁴⁹.

Logofătul Tănase Gosan de la visterie cumpără la 2 noiembrie 1794 de la Grigore Bostan din satul Mădrăjaci, ținutul Cârligătura, o cârciumă în Târgu Frumos, rămasă după moartea lui Pavel Bostan, fratele său⁵⁰, iar la 8 mai 1795 de la Ion Horpaz cu 22 de lei un loc din aceeași localitate, situat lângă cel cu casă achiziționat de cumpărător de la un Vasilache. Loturile cumpărate erau amplasate lângă cârciuma amintită⁵¹. Isprăvnicia ținutului Cârligătura încredințează stăpânirea logofătului Tănase Gosan la 29 mai 1796 asupra lotului de pământ cumpărat din locul domnesc „la dial despre biserica g(o)pod ... între locul dumisale stolnicului Neculce și păr(ă) unde să dispart drumurile Eșului”, pentru construirea dughenilor⁵², pentru care cumpărătorul cere carte domnească la 20 octombrie 1797⁵³, pe care o obține de la domnul Alexandru Callimachi la 27 octombrie 1797⁵⁴.

Se dovedește a fi un sprijinitor al bisericii din tinerețe și a școlii, dovedit în faptele sale de condica de milă din 1799 pentru reînnoirea bisericii Banu din Iași, în care este înscris cu suma de 15 lei, iar la 1800 la „facerea bisericii” schitului Vovidenia⁵⁵, susținerea Seminarului în 1806 prin plata „dejmei” viilor din inițiativa sa, alături de ceilalți stăpâni de vii⁵⁶, construirea „Bisericeței” din apropierea mănăstirii Socola („s-au zidit din temelie de mine păcătosul Atanasie Gosan biv vel căminar și dieac de vistirie (sic) mai agiutând și alți creștini ...”)⁵⁷, zidirea din temelii a bisericii

⁴⁶ Ibidem, p. 46.

⁴⁷ Ibidem, p. 49.

⁴⁸ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/25.

⁴⁹ C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 41, nota 118.

⁵⁰ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/20.

⁵¹ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/21.

⁵² Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/22.

⁵³ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/23.

⁵⁴ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/27.

⁵⁵ C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 38-39.

⁵⁶ Ibidem, p. 47.

⁵⁷ Ibidem, p. 49.

din Soloneț, ținutul Iași (1820)⁵⁸, îngrijirea bisericii din Mădărjaști, ținutul Cârlișău, după moartea nepotului său Niculache/ Neculai Dramă⁵⁹.

Jicnicerul Tănase Gosan înștiințează egumenul la 15 iunie 1800 despre dania făcută schitului Sfântul Spiridon, unde era ctitor, ce constă în două crâșme în Târgu Frumos, după logodnă și cununie, fiind recunoscător Fecioarei Maria și Sfântului Spiridon, Făcătorul de minuni, ca semn de mulțumire pentru „bogati mili” și căsătorie⁶⁰. În actul de danie din 10 octombrie 1800 Tănase și Ruxanda Gosan precizează ca drept destinatar „schitul Vovedenie, ce este închinat sfintii măn(ă)stiri Neamțului, unde s-a așăzat și praznicul Sfântului și Marelui făcători de minuni Spiridon”⁶¹.

Prin scrisoarea din 10 octombrie 1800, jicnicerul Tănase Gosan cere lui Silvestru duhovnic includerea numelui soției sale Ruxanda în „pomelnicul numilor noastre a celor vii”⁶². Un monah Silvestru Tănăsăscu vindea cu 60 de lei la 28 noiembrie 1798 vornicului Toader Danu un vad de moară și de chiuă, cu livadă și două poieni făcute cu toporul, situate pe apa Neamțului, moșia mănăstirii Neamțului⁶³.

Stolnicul Tănase Gosan poartă corespondență cu Silvestru duhovnic și Calinic duhovnic de la schitul Vovidenia, de la care a primit o scrisoare la 30 iunie 1805 și le răspunde la 17 iulie 1805, supărat de ploile neobișnuite cu efecte în Iași: distrugerea pivnițelor, pagube materiale și oameni înecați. „Cred că fână și și pâine n-a fi rămas. De ar fi mai ținut și astăzi luni, era de grij(ă) să nu să fi prăbușit pământul. Răle vremi s-au început”. Face referire la eșecul intervenției pe lângă mitropolit în privința vânzării crâșmelor dăruite de el în Târgu Frumos. Totodată oferă informații despre darea în lucru a coroanei Sfântului Spiridon⁶⁴.

Așezământul din 25 iulie 1754 este semnat și de **Gheorghe**, proinegumen „Schitului ot Neamț”⁶⁵.

Grigoraș Păslaru primea la 12 februarie 1767 de la **Athanasie** de la schitul Neamțului un loc de casă în Târgu Neamț⁶⁶, iar Nichita Grămadă la 13 februarie 1767 lua în posesie un loc cu o suprafață de 4 stânjeni în schimbul plății adietului anual ce se ridica la o oacă de ceară⁶⁷. Athanasie a fost ucenicul episcopului Ioanichie. Îi urmează nepotul episcopului⁶⁸.

⁵⁸ Ibidem, p. 49, nota 152..

⁵⁹ Ibidem, p. 49-52.

⁶⁰ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/25; *Creșterea colecțiilor Academiei*, XVI, p. 68; apud C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 41.

⁶¹ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/26; *Creșterea colecțiilor Academiei*, XVI; apud C. Bobulescu, *op. cit.*, p. 42.

⁶² Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/25.

⁶³ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/19.

⁶⁴ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/28.

⁶⁵ A se vedea documentul nr. 3.

⁶⁶ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/16.

⁶⁷ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/15.

⁶⁸ Arhidiacon Timotei Aioanei, *Schitul Vovidenia, tradiție și actualitate*, p. 48.

Este cunoscut egumenul **Ioan**, „pentru care scrie Pavel ieromonah, ucenicul episcopului Ioanichie cum că s-au dus din schit la Țarigrad”, iar la 1770 era **Ioanichie**⁶⁹. Se crede că în 1777 era egumen **Iorest**⁷⁰. Monahii de la schitul Vovidenia în frunte cu ieromonahul **Ioanichie** încredințează egumenului Varlam și soborului de la mănăstirea Neamț la 1 mai 1778 învoirea reparării morii de pe Topolița, moșia Gemeneștii, cumpărată de Ioanichie, episcopul Romanului, de la Dosoftei Bivol⁷¹. Porunca domnului Constantin Moruzi din 25 aprilie 1779 ni-l arată pe Ioanichie proin egumen al mănăstirii Neamțului, purtător de grijă și egumen al schitului Vovidenia. Ioanichie s-a plâns domnului de împresurarea moșiei Țarina Mare „în capul Boeștii din Sus, din hotarul locului târgului Niamțului”, pe care o deține în urma schimbului cu răposatul hatman Vasile Roset, care primise o moșie în locul târgului Piatra. Cercetarea împresurării și stâlpirea cu pietre hotarnice dinspre moșiile mănăstirilor Neamț, Secu și Agapia revenea biv vel spătarului Toderășcu Balș, ispravnicilor ținutului Neamț și biv vel stolnicului Ilie Iani⁷². Ioanichie al II-lea a fost egumenul mănăstirii Neamț între 1762 și 1764⁷³. Constantin Moruzi poruncește la 25 aprilie 1779 biv vel spătarului Toderășcu Balș, ispravnicilor ținutului Neamț și biv vel stolnicului Ilie Iani să cerceteze în urma jalbei primită de la Ioanichie, proegumenul mănăstirii Neamț, „purtător di grij(ă) la schitul ot Niamțul”, pricina de împresurare a moșiei „Țarina Mari, în capul Boeștii din Sus, din hotarul locului târgului Niamțului”, luată de schitul Vovidenia în urma schimbului cu „răposatul” hatman Vasile Roset. Împresurarea era pricinuită dinspre moșiile mănăstirilor Neamț, Secu și Agapia. După cercetarea actelor de proprietate urma să se realizeze alegerea, hotărârea, stâlpirea moșiei cu pietre hotare și întocmirea mărturiei hotarnice⁷⁴.

DOCUMENTE

1. 1750 (7259) septembrie 14, Roman

† Ghedeon proin egumen sfintii măn(ă)stiri Niamțului și monah Dosoftei tij tam, dat-am scrisoare noastră la cinstit mâna sfinții sale părintelui episcopului de Roman, chir Ionichie, pentru o moar(ă) ce am făcut dinpreună pe pâraul Topoliții în săliște Gemeneștilor pe moșie măn(ă)stirii. Și am vândut-o sfinții sale drept patrudzăci lei bani gata, și banii ni-au dat în mâinile noastre. Drept aceia și sfinții sa să fie volnică a stăpâni cu pace. Și noi pentru încredințare am iscălit.

С РОМ(АН) ЛЕТ <7259/1750> СЕПТ(ЕМБ)ІЕ АІ <14>.

Ghedeon proin egum(en) Niamț.

Dosoftei monah ot Niamțu.

⁶⁹ *Ibidem*, p. 48.

⁷⁰ *Ibidem*, p. 48.

⁷¹ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/17.

⁷² Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/19.

⁷³ Diacon Ioan Ivan, Preot Scarlat Porcescu, *op. cit.*, p. 286.

⁷⁴ Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/18.

<Însemnare pe document>: Zapisul di pe moar(ă) de la Gimenești; Pentru moara de pe moșiia Gemeștii pe apa Topoliții. / 7259/1750 sept(embrie) 14. / N° 9 1873.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/8. Original.

2. 1751 (7259) august 15

Io(a)nichie cu mila lui Dumnezeu episcop Romanschi.

† Facem știre cu această adevărată scrisoare a noastră tuturor cui să cade a ști precum ni-am îndemnat din bună voe noastră și din curată inemă și am făcut o sfântă biserică în pre(a)jma sfintii măn(ă)stiri Niamțului, unde să cinstește și să prăznuște Intrarea în Biserică a Pre Sfintii stăpânii noastre de Dumnădzău Născătoare și purure Ficioarii Marii, întru a noastră vecinică pomenire și a părinților noștri, și ajutorindu-ne milostivul Dumnădzău și Precurata Maica Sfinții sale de am isprăvit-o.

Socotit-am și pentru chivernisala fraților carii or petrece la acel schit și li-am dat vii la Vitănești, în ținutul Putnii, trii pogoane și gium(ă)tate vie făcătoare, și patruspre(ze)ce pogoane de apărtur (?), și o hirtă pol loc sterpu înbrăcat cu pomi în capul vii, și de la dial și de la vale, precum arată zapisul lui Gherasim monah, ce l-au chemat din mirenje Gheorghită Morar, ginere Cârștii, ficior Marthii ot Vitănești, și-npreună cu zapisul lui cel de vânzare. Ne-(a)u mai dat 2 zapise de cumpărătur(ă)pe aceste vii, unul de la Cârște, ficiorul Marthii de Vitănești, care au fost socru(l) lui Gherasim monah, și alt zapis de la Vărtolomei, ficior Albului din Vitănești, și alt zapis de danie de la Albul tij ficior Marthii din Vitănești. Și aceste vii s-au cumpărat cu cramă, cu toate ciuveile câte trebuiesc, precum arat(ă) zapisul.

Așjdire am mai dat schitului nostru o moară în apa Topoliții, pe locul sfintii măn(ă)stiri Niamțului în hotarul Gemeștilor, care moar(ă) am cumpărat-o și noi gata de la Ghedeoan proin egumăn Niamțului și de la Dosothei monahul ot Niamțu, drept patrudzăci lei, după cum arată zapisul lor cel de vânzare.

Așjdire am mai dat și am mai întărit schitul nostru cu o prisacă de stupi în săliște la Gimenești lângă moară, și altă prisacă în Țoliciu pe moșie mănăstirii Săcului cu (...)¹, și altă prisacă acolo lângă schit cu (...)¹, iar pentru o prisacă ce avem la Blebe ne-am socotit și am dat-o sfintii măn(ă)stiri Niamțului cu (...)¹.

Așjdire și din vite am dat (...)¹, și (...)¹, și (...)¹ epe, și (...)¹ oi.

Așjdire și doă casă cu pivniță durată, cari sânt pe locul măn(ă)stirii Niamțului în săliște(a) Gemeștilor, lângă drumul Grumădzăștilor, și un hăleșteu ce-am făcut lângă schit pe Slătioar(a).

Așjdire și cărți, și veșminte, și vase, și alte ce sânt de trebuința sfintii biserici din lo(u)ntru, toate s-au făcut și s-au dat cu izvod anume iscălit de noi. Care aceste toate sânt făcute din driaptă osteniala și agonisita noastră ce-am avut mai denainte vreme pân(ă) a nu vini la scaunul episcopii Romanului, aceste toate le(a)m dat schitului nostru ce este numit mai sus pentru chivernisala fraților ce or petrece acolo. Iar după petrecire(a) noastră dintr-aceast(ă) viață, pe cine a alegi Dumn(e)dzău egumen sfintii măn(ă)stiri noastre Niamțului, acela să fie nacealnic și purtător de griji și acestui schit, iar carii neabăgători de sam(ă) ori din oameni domnești, ori oameni de a mitropolii, ori dintre frații episcopi, s-ar ispiți a strica a noastră danie și-ntăritur(ă) de milă, unii ca acie iată și noi dzicem să fie afurisiți și blăstămați de Domnul Dumn(e)dzău și de Precurata Maica Sfinții sale, și de doispre(ze)ce slăviți Apostoli, și

de șapte sfinte și a toată lume soboară, și de toți sfinții, herul, piiatra, lemnile și alte materii toate să putredzască și să să top(e)ască, iar trupurile lor să ste întregi în veci negre și umflate, și să aibă parte cu Iuda vândătoriul, și cu trecetul Ariie, și procopsal(ă) în toată viața lor să nu vadză. Încă și din darul arhierii noastre ce ne-(a)u dat Domnul Dumn(e)dzău iarăș să rămăe afurisiti și dati anathimii.

Și noi pentru încredințare am iscălit.

$$O_V \times \overline{3CN\Phi} <7259/1751>_{AB(Г\&CT)} \hat{e} <15>.$$

Io(a)nichi episcop Rom(a)nschi <m.p.>.

<Pe verso-ul filei a doua>: 7259/1751 av(gus)t 15; Diiaa episcopului Ioanichie;
Pentru schitul Vovedenie.

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CLXXVI/14. Original; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/19. Copie.

EDIȚII: Melchisedec, *Chronica Romanului și a episcopiei de Roman*, București, Tipografia Națională, 1875, Partea a doua, p. 39-40; reprodus în grafie chirilică; Arhim. Ghenadie Enăceanu, *Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul VII, nr. 10, octombrie 1883, p. 606-609; reprodus în grafie chirilică.

¹ Spațiu gol.

3. 1754 (7262) iulie 25

Iacov mitropolit Moldavii, adevèrim.

În știință să fie tuturor urmașilor noștri, de vreme ce toată istorie veche și noă ne adevădă și ne aduce aminte și ne învață ca ori la ce stепен s-ar afla omul într-această lume, pururea să aibă în cugitul său a griji mai multu de cele sufletești fiind că toate cele lumești sint dișerte și vremelnice cu care nimeni nu s-au folosit, cu nu avem aice cetati de lăcuit ce cele viitoare și vecinice să chibzuim a le câștiga. că vreme iaste a trăi și vreme este a muri.

Driptu acia și eu smeritul socotind să nu rămâie toată ostenia mea ci m-am ostent în lume, de tot în dișert, am izbrănit cu cele ce am avut eu agonisât din copilărie me și am făcut un schit din temelie unde iaste hramul Vovidenie Pre Sfetii Bogorodițe, aproape de mănăstirea Niamțul, la carile nădăjduind Pre Sfântul Dumn(e)dzău ca să mă împărtiniască ca și bătrânețile mele la vârsta cea mai neputincioas(ă) acolo să mă odihnescu.

Așijdire și după moarte să rămâie de vecinică pomenirea noastră. Iară pentru chivirnisala di starea acestui schit ca să nu s(e) pustiiască, nici să să supere di cătră nimene cu această aședzare s-au întemeiat care mai gios săbor arăta întâi pentru locul acestui schit înpregiur cât am socotit să aibă di trebuința călugărilor ci vor lăcui la acil locu, am făcut aședzare cu săborul sfintei mănăstiri și am cumpărat acil locu de mănăstire precum s-au și hotărât în semne di dumnelui Vas(i)lie Buhăescul biv vel med(elnicer) împreună cu tot săborul măn(ă)stirii, începându-să hotarul din pârâu de la o piatră hotar, undi s-au făcut și buor într-un cireș dript în sus prin fântâna Orbului și tot în sus până la altă piatră hotar, și di acolo să întoarce la dial până la altă piatră ci s-au pus în dial diasupra drumului ci mirgi la ezătura

iazului din pârau. De acolo tot la dial la un buor ci s-au făcut într-un cireș undi și piatră s-au pus lângă cireș, de acolo la altă piatră ci s-au pus între doi cireș(i), de acolo tot la dial la altă piatră ci s-au pus lângă un carpăn cu buor, și de acolo tot la dial din buor în buor până în vârful dialului, și di acolo să întorci pe cilaltu picior de dial pi din gios iarăș din buor în buor până ci iasă din păduré în măstacănii cii rari, și acolo s-au pus piatră lângă un măstacan în care s-au făcut și buor, ci este lângă cărare(a) ci mirgi la grajdiu, di acolo dript la vale la altă piatră ci s-au pus lângă un arin în care s-au făcut buor, de acolo tot dript la vale până în așezătură, undi s-au pus altă piatră de la vali de un drum, și de acolo să întorci iară driptu în sus până în pârau și la piatra ci di lângă cireș în malul pâraului din sus de undi s-au înciput întâi, în care semne să cuprindi ace vali ci să numește Slătioara cu plaiurile ei pe de îmbe părțile, scursura apilor, și cu hălștiul ce-am edzit noi cu a noastră cheltuial(ă) ci este într-acil pârau.

Pe care loc am dat eu mănăstirii 344 lei bani gata, osăbit di alte mile ce-am făcut cu mănăstirea care să vor arăta, anume 50 de stupi am dat matce și cinci chilii într-un acoperemântu. Tij am mai dat făcut la măn(ă)stiré cu toat(ă) cheltuiala mea precum sint vădzute și alte trei dughéne la Eș, și o casă di cârcimă, și am dris și pivnița ci era stricată, care să chiam(ă) pivnița lui Moschieciu. Și dijma de pe hotarul târgului Niamțul iarăș noi am mijlocit și nu cu puțină cheltuiala noastră am scos danie ș-am înnoit aci danie a mării sali lui Costandin Mihail v(oe)vod, și acum de la măriia sa Matei Ghica (voe)vod, și măcar că scrie ispisocul cil de danie pe numele mănăstiréi, dară aceasta eu am voit de s-au scris așa. Iară mijlocire(a) noastră au fostu de s-au scos acea dijmă pintru chivirnisala schitului ci acum mai pi urmă agiutându-m(ă) Dumn(e)dzău de am cumpărat noi satul Davidénii de la măriia sa domnița Anița, fiica răpoosatului Antioh (voe)vod, am socotit că îndistul iaste acil sat pintru chivirnisala schitului, iară dijma mai sus pominită de pe hotarul târgului Niamțul am dat-o mănăstirii Niamțul, socotind ca să triacă aciste toate de la mine, și pintru locul schitului dară mai vârtos, și pintru pomenirea noastră ca să fim și noi ctitori, și părinții călugări să aibă datorie a scrie numele nostru la pomelnic ca să să pominiască în veci cât a trăi mănăstire(a).

Însă să să știe și aceasta că pintru satul Davidenii scrie la zăpisul domniții că giu(m)ă)tate di sat s-au dat danie la mănăstire(a) Niamțul și pe giu(m)ă)tate au luat bani, care și ace giu(m)ă)tate mai pi urmă să fie închinată la mănăstiré, dară această pricină cu danie și că s-au scris zăpisul pe numele mănăstirii iarăș eu am voit de s-au scris așa pintru oarăcare chivirnisală ca să lipsască niște pricini ci ne era înprotivitoare, dară eu mărturisăscu cu suflitul meu că tot satul Davidenii l-am cumpărat cu dripti banii mei cu 1200 lei, după cum adiveriadză de toati acisti pricini și zăpisul ci mi-au dat săborul sfintii măn(ă)stiri, și acil sat cu tot vinitul său să aibă a-l stăpâni numai călugării de la schit. Și iar am mai dat schitului și (...) ¹ pogoane de vii la Vitănești la Putna, și trii prisăci de stupi, și un plug de boi, și (...) ¹ vaci și 200 de oi, carili acisti toate li-am cumpărat cu osăbiț(i) și dripti banii mei din agonisăta copilării mele iar nu din viniturile episcopii.

Și schitul acista l-am închinat iară mănăstirii Niamțului, însă eguminii cu tot săborul ci vor fi după vremi să aibă purtarea de griji pintru schit și să pue nacealnicu ori din săborul mănăstirii ori din streini sau din schit pe cine vor socoti om vrednicu purtător de grije, iar de la schit nemică să n-aibă a lua mănăstire(a) nici la locul cel hotărât să nu s(e) mai amestece nice călugării, nici poslușnicii, nici țișanii măn(ă)stirii, nici cu-n fil de călcaré să nu-l calce, ci dispre tot(i) să aibă pace, și schitul să să chivirnisască cu ali sale și cele ce li vor fi trebuințili să facă și să driagă și în bună stare să rămăie cât va trăi și mănăstire(a). Iară cine s-ari ispiti să calci așezzare noastră să facă într-alt chip supărând sau luând civa de ali schitului, unii ca acie să fie blăstămaț(i) de Domnul Dumn(e)dzău și de Pricurata a lui Maică, și 12 Apostoli, și de

318 sfinți părinți a săborului di la Nichiia, și de toț(i) sfinții, fierul, pietrile, limnili să putrediască și să să rășăpască, iară trupurile lor să ste întregi netopiti în veci, și să aibă parte cu Iuda vândătoriul și cu triclitul Arie, și cu toț(i) înprotivnicii lui Hristos, și în ce de apoi să fie dat anathimii și ertare să nu afli, însă și din arhierie noastră ce ni-au dat Domnul Dumn(e)dzău încă să fie blăstămat și afurisit.

Și acestu aședzământu s-au făcut prin știre sfinții sali părintelui mitropolitului țărăi chir Iacov și altor frați arhieriei și a tot săborul sfintii mănăstiri Niamțul, carii mai gios ș-au pus iscăliturile și pecite mănăstirii.

Încă și aceasta să să știe că la toate ce cuprinde în carte de la măn(ă)stire Niamțul aceasta care sânt arătate mai sus, precum la cheltuialil(e) schitului așea și la moșiili ci s-au cumpărat de s-au rânduit de chivirinisala schitului, și bucate ci s-au dat. Așjidire și la alte cheltuiale și mile și danii ci am făcut la măn(ă)stire Niamțul, chili, dughéni, și în scurt la toat(ă) cheltuiala și osteniala, sântem părtaş împreună cu frati-meu preutul Nicolai ermonah.

Λ(Ϝ)Τ(Ο) *Зсѣб <7262/1754> юл(іе) кѣ <25>.

Иѡнникіе епископ Романски.

Досифеѡ еп(и)скоп Радѡвски.

Иѡвкентіе епископ Хѡш(ѡ)лѡи.

Никанор ер(ѡ)мен Нѡмцѡлѡи.

Лазар проерѡмен Нѡмцѡлѡи.

Григоріе проин ер(ѡ)м(ен) Нѡмцѡлѡи.

Натанѡил Шептелич проин ер(ѡ)мен Рѡшкѡи ѡт Нѡмцѡ.

Георге проин ерѡмен скитѡлѡи ѡт Нѡмцѡ.

Ермонах Генаде.

Иѡнникіе проин ер(ѡ)м(ен) Молд(о)виц.

Іеромонах Іорест проин ер(ѡ)м(ен) Сѡлѡкѡи ѡт Нѡмцѡ.

Платѡн ерѡмен Агапин ѡт Нѡмцѡ.

Басиле Бѡхѡескѡ бив вел мед(елничар) am fost de faț la toate și am scris cu dzisa sfintii sal(e) păr(inte)²lui și a săborului.

Ерѡдиакон Климент ѡт Нѡмцѡ.

Климент іерѡдиакѡн ѡт Нѡмцѡ.

<Pe verso-ul filei a doua>: Pentru schit ot Vovidenie; Împrejurul schitului; Întăriturile schitului cu hotărâre despre locul sfintei măn(ăstiri) Neamț; 7262/1754 iul(ie) 25. N. 1.

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CLXXVI/15. Original; Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CLXXVI/15b. Copie cu însemnarea: Din biblioteca P. S. S. Arhieriu Narcis Crețulescu din Mrea Neamțul. / 1889 iul(ie) 28 / † Narcis Crețulescu <m.p.>.

EDIȚII: Melchisedec, *Chronica Romanului și a episcopiei de Roman*, Partea a doua, p. 52-54; reproduș în grafie chirilică; Arhim. Ghenadie Enăceanu, *Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului*, p. 608-615; reproduș în grafie chirilică.

¹ Spațiu gol.

² Rupt.

4. 1754 (7262) iulie 26

Iacov mitropolit Moldaviei.

Nicanor egumenul de la s(fân)ta măn(ă)stire Niamțul și cu tot soborul mărturisim cu acest adevărat zapis al nostru la mâna sfinții sali părintelui chir chir Io(a)nichie episcopul de Roman ca să s(e) știe că făcând sfinție sa un schit din temelie aproape de măn(ă)stire(a) noastră Niamțul, und este hramul Pre S(fe)t(ii) B(ogorodi)țe, și socotind sfinție sa ca să-i facă așez(ă)mânt întemeiat și statornic, ne-(a)u poftit pe noi pe tot soborul măn(ă)stirii de i-am vândut din locul măn(ă)stirii înpregiurul acelu schit, cât am socotit să aibă de trebuința călug(ă)rilor ce-or lăcui la acest schit, care loc l-am hotărât și în semne înpreun(ă) cu dumne(a)lui Vas(i)lie Buhăescul biv vel med(elnicer), care semne s-au arătat anume mai pe largu la alt testament ce s-au făcut pentru toate tocmelile și aședzământurile acelu schit. Și măcar că acel loc ce-am izbărnit noi înpregiurul acestui schit nu era ca s(ă) aducă vrun vinit măn(ă)stirii, dar sfinție sa cu asupră ni l-au p(l)¹ătît și ne-(a)u dat noă bani gat o sută patrudzăci patru lei, osăbit de alte mil ice-au mai făcut cu măn(ă)stire(a), precum și anume le mărturisim că cindzăci matce au mai dat la măn(ă)stire, și 5 chilii într-un acoperemânt tij au mai făcut la măn(ă)stire, și alte 3 dugheni la Eși, și o cas(ă) de cărciumă, și au dres și pivnița care era stricată, care să numește a lui Moschiciu, și dejma di pi tot hotarului târgului Niamțului. Iarăș sfinție sa au mijlocit de au scos ispisoc de danie de la mările sa Costandin Mihai v(oe)voda.

Și acea danie au înnoit-o și cu alt ispisoc de la mările sa Matei Ghica v(oe)vod, care cu puțin(ă) cheltuial(ă) s-au isprăvit, și măcar ispisocile cele de danie s-au scris pe numele măn(ă)stirii, dar aceasta sfinție sa au voit de s-au scris așe, iar mijlocire(a) sfinții sale au fost de s-au scos acea dejmă pentru chivernisala schitului ce mai pe urmă cumpărând sfinție sa satul Davidenii de la mările sa domnița Anița, fiica răpăosatului Antiohie v(oe)vod, au socotit că îndestul va fi acel sat pentru chivernisala acelu schit, iar dijma de pe hotarul târgului Niamțului au dat-o măn(ă)stirii socotind ca să triac(ă) aceste toate de la sfinție sa, și pentru pomenire sfinții sale ca să fie ctitor și s(ă) scrie numele sfinții sale la pomelnicsă s(e) pomeniască cât a trăi măn(ă)stire(a).

Însă și pentru aceasta mărturisim că pentru satul Davidenii iarăș scrie la zapisul domniții că giuim(ă)tate de sat s-au dat danie la măn(ă)stire(a) Niamțului și pe giuim(ă)tate au luat bani, cari și acea giuim(ă)tate mai pe urmă să fie închinată la măn(ă)stire. Dar această pricin(ă) cu danie și că s-au scris zapisul pe numele măn(ă)stirii iarăș sfinție sa au voit de s-au scris așe pentru oarecare chivernisal(ă) ca s(ă) lipsască niște pricini ce i-au fost înprotivă.

Dar noi mărturisim cu sufletele noastre că sfinție sa l-au cumpărat tot satul cu al săi bani o mie doă sute lei, și l-au orânduie pentru chivernisala schitului mai dându și de alte bucate acelu schit precât au socotit, și schitul l-au închinat iarăș măn(ă)stirii Niamțului însă numai cu purtare de de grije. Egumenii ce vor fi după vremi să pue nacealnic pe cine or socoti om vrednic purtătoriu de grije schitului, iar de la schit nimic să n-aibă a lua măn(ă)stire(a), nici la locul cel hotărât să nu s(e) amestice, nici călug(ă)rii, nici poslușnicii, nici țigani măn(ă)stirii, nici cu-n feliu de călcare să nu-l calce, ce dispre toți să aibă pace, și schitul să s(e) chiverniască cu ale sale și-n stare sa să petriac(ă) nesupărat de nimere.

Și pentru credința am iscălit și am pus și pecete(a) măn(ă)stirii, și acest zapis s-au făcut prin știre(a) sfinții sale părintelui mitropolitului și altor sfinți părinți arhieriei carii mai gios s-au și iscălit.

ЛѢТЪ 7262/1754 юл(іе) 26.

Досифеѣ епископ Радовски.

Инокентіе епископ Хуш(с)лси.

Никанор ег(с)мен Нямц(с)лси.

Лазар проег(с)мен Нямц(с)лси.

Григоріе проин ег(с)мен Нямц(с)лси.

Натанайл Шептелич проин ег(с)мен Нямц(с)лси.

Георге проин ег(с)мен скит(с)лси от Нямц(с)лси.

Ермонах Генаде.

Климент народиакон Нямц(с)лси.

Басиле Бухареск(с) бив вел мед(с)еничар мам тѣмплат ш(и) де фац ам фост ла

тоате.

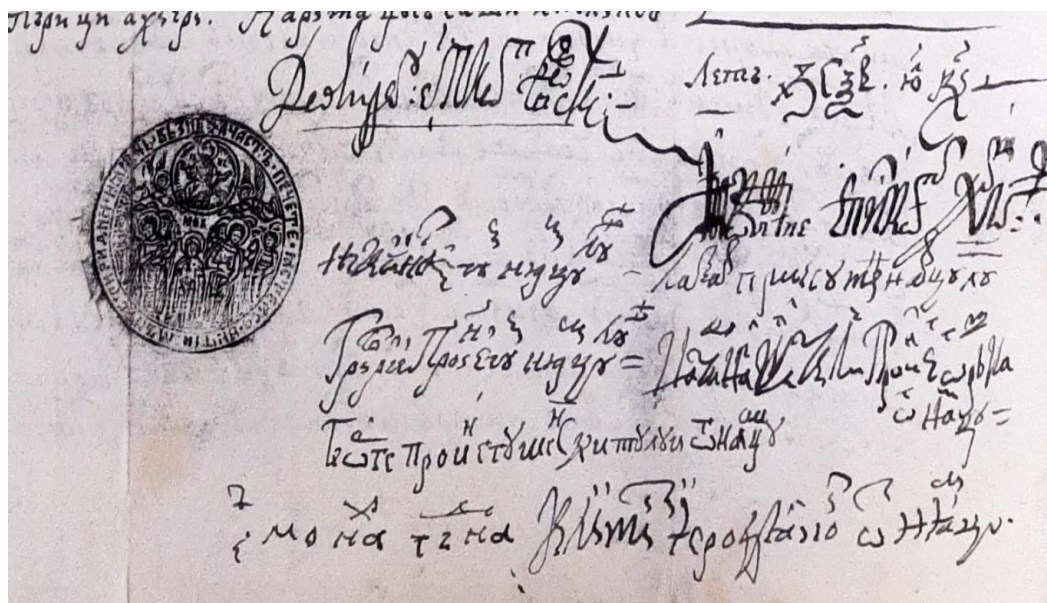
Платвон ег(с)мен Агапин Нямц(с)лси.

Ионикіе проин ег(с)мен Молд(с)овиц.

Іеромонах Іорест проин ег(с)мен Свалк(с)и Нямц(с)лси.

Бродиакон Климент Нямц(с)лси.

<Pe verso-ul filei a doua>: Hotarnica înpregiur schit ...; 7262 / 1754 iul(ie) 26; N. 2 / Zapisul de la Nicanor egu(umenu)l de la m(ă)n(ăstirea) Niamțului; 1874.

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CLXV/164. Original, difolio.

EDIȚII: Arhim. Ghenadie Enăceanu, Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului, p. 615-617.

¹ Rupt.

5. 1756 (7264) februarie 10

† Catastiv de veșminte, de argintărie și de cărți ce am făcut la schitul nostru de la Niamțu, unde să prăznuește Văvedenie Pre Sfintii de Dumn(e)dzău Născătoare.

✥ 3c3A <7264/1756> фес(рsаrіe) î <10>.

Un felon ștof(ă), albu și cu flori mestecate.

Un felon galbăn curechiu, căn(ă)vață cu flori.

Un felon atlazu albastru cu flori.

Un stihariu verde drochietă.

Un stihariu, drochietă, curechiu, cu flori.

Un petrafir bilacoas cu fir șetrangi.

Un petrafir, drochietă verde.

Un petrafir vânat căn(ă)vață netid.

O păreche naracliță bilacoas verde cu fir șetrangi.

O păreche naracliță ștof(ă), albu cu flori.

Un aurariu, ștofu, albu cu flori.

Un pocrovăț mare de lastră grea.

Doă pocroveț mici, tij de lastră grea.

Un pocrovăț droghit, galbăn curechiu cu flori.

Doă pocroveț mici (...) ¹ cu flori.

Un potiriu de arăgint.

Un discos tij de argint.

O zvezdă tij de argint.

Trii candile tij de argint la sfintele icoane.

O cădelniță tij de argint.

1 *Ev(an)ghelie* româniască.

1 *Apostol* tij române(a)scă.

1 *Liturghie* tij româniască.

1 *Mineiu* tij românesc de la munteni.

11 *Mineie* moschicești câte pe o lună.

1 *Penticostar* românesc de la munteni.

1 *Triod* tij românesc de la munteni.

1 *Ohtaiu* tij românesc de la munteni.

1 Carte cu *Canoanile Pavicerniții* pe 8 glasuri.

1 Carte scrisă cu mâna *Tâlcul Psaltirii*, rom(ânească).

1 Carte scrisă cu mâna tij rom(â)niască, *Galitovschie*.

1 *Ceaslov* românesc.

1 *Psaltire* tij româniască.

1 *Polostav* rusăscu de Livov.

1 *Psaltire* tij rusăscă.

Aceste veșminte, arginturi și cărți ce arat(ă) în izvod anume, le-am făcut dinpreun(ă) cu frate-meu ieromonah(ul) Nicolae, adică toată cheltuiala au fost de tovărășie un ban al meu și un banu a molitvi(i) sale.

Așijdire și bis(e)rica și moșiile și bucatele, câte s-au cumpărat cu bani tot dinpreună, osăbit munca și osteniala este toată a molitvi(i) sale.

Ion ~~Costantin~~ țigan cu fămeia lui și cu copii lui.

Sălașu întreg l-am dat schitului, cari țigani îmi sânt și mie cumpărătur(ă) de la dum(nealui) Vas(i)li Buhăescul.

Drept aciaa oricine s-a ispitit cât de puțin a supăra pe nacealnicul schitului nostru, au pe călugărașii de acolo, vrând ca s(ă) ia ceva cât de puțin din câte-s arătate într-acest catastiv, au oameni de a sfinții sale părintelui mitropolitului, au dintre frații episcopi ai Romanului pe carii Dumn(e)ză(u) i-a orândui după vremi, socotind că fiind noi în scaunul episcopiei Romanului, când s-au făcut aceste s-or fi făcut cu cheltuiala episcopiei, osăbit că la episcopie încă am adaos și am lucrat și dinlontru și dinafară, cât me-(a)u agiutat Dumn(e)dzău, dup(ă) cum să văd toate, ori egumenii de la măn(ă)stire(a) noastră ceast(ă) nouă de la Precista din târgu din Roman, ori egumenii de la măn(ă)stire(a) Niamțului sau dintre sobornicii măn(ă)stirii, sau oricine s-ar ispitit a lua ceva de la schitul nostru, oricâ(t de mic)¹ lucru, unii ca acie să fie blăstămați și afurisiți de Domnul Dumn(e)dzău și de Precurata Maica Sfinții Sale, și de 12 slăviț(i) Apostoli, și de 7 sfinte soboar(ă), și de toți Sfinții, și la înfricoșatul giudețu să le fie pârași însuș Maica Precistă, a cărie este hramul, încă și din darul darul arhierii noastre ce ne-(a)u dat pre puternicul Dumn(e)dzău, încă să rămâe afurisiț(i) și neertați niciodân(o)ar(ă) în veci.

Și pentru to(a)te aceste arătate mai sus noi adevărim că nu-s făcute din viniturile episcopiei ce sânt din osteniala noastră și din neguțitorie și dintr-alte chivernisele ce ne-(a)u agiutat Dumn(e)dzău, iar viniturile episcopiei de-(a)be(a) au fost de poroncile visterii domnești și de chivernisala casăi și de lucrurile ce s-au lucrat la episcopie și din lontru și din den-afar(ă) după cum să văd.

<După cărți este însemnat - N. A.>:

Davidenii sat întreg cu bis(e)rică di piatră, cu cas(ă), cu heleșteu, cu moar(ă).

Viile de la Vitănești cu cram(ă), os(e)bit de un pogon altu cu crama pe din sus ~~trei firt~~ ~~din sus~~ și trii firt de la dial de cram(ă) ci li-am dat schitului de la Dărmănești.

6 boi învățați de plug.

6 vaci cu viții.

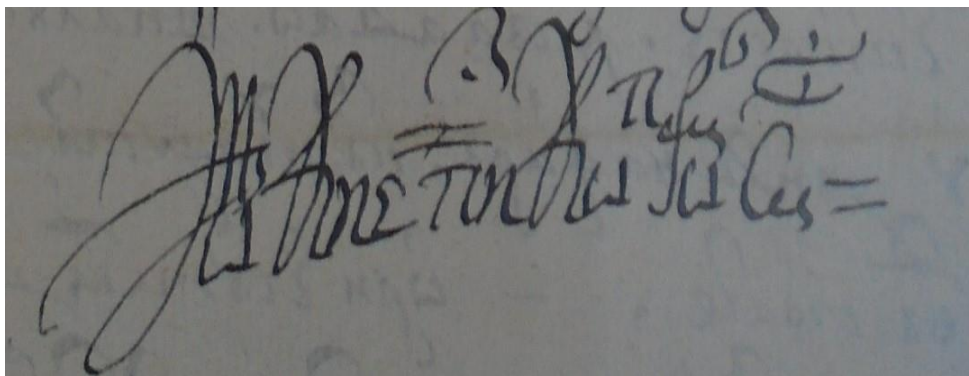
200 oi.

200 stupi.

<Pe fila 2v.>:

Davidenii sat întreg cu biseric(ă) de piatră ce ne este și nouă cumpăr(ă)tur(ă) de la mărie sa domnița Anița a răpăosatului Toader Păladi într-o 1200 lei, măcar că prețul satului au fost 1500 lei, dar 300 lei au dăruit măriei sa domnița măn(ă)stirii Niamțului. Și pentru aceste 300 lei am mijlocit la mărie sa vod(ă) de am scos tot locul târgului Niamțului măn(ă)stirii ca s(ă) nu trag(ă) măn(ă)stire(a) Niamțului moșie din Davideni pe aceste 300 lei, ce s(ă) rămâe Davidenii sat întreg a schitului.

Io(a)nichie ipiscop Rom(a)nschi <m.p.>.

<Pe fila 2v.>: Izvodul cărților, veșmintelor și a odo(a)rălor

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/9. Original.

¹ Ilizibil.

6. 1756 (7264) aprilie <f.z.>

† Иѡ Констандинъ Михаилъ Чеханъ Раковицѣ) воеводѣ), Бѣ)жѣю мѣ)лѣ)стею, гѣ)спѣ)дарѣ) Земли Молдавской. De vreme ce sfintele și dumnăzăiaștile lăcașuri n-au vrut Dumnăzău a să chivernisi cu altu mijloc, fără numai cu mila și agiutoriu pravoslavnicilor creștini, cu care ca din niște pârae de apă adăpându-se nu numai că să mângâia și să răcorescu de agiutoriu lor, ci încă și desăvârșit a să cruța cu buna rânduială, rămână vecinica pomenire.

Iată dară și eu robul Sfântului Marelui Dumnădzău Io Costandin Mihail Cehan v(oe)voda, cu mila lui Dumnădzău domnu și oblăduitoriu pământului Moldovii, din dumnădzăiasca pronie îndemnându-ne, am făcut cu cheltuiala domniei mele un sfânt schitu la Niamțu, unde să cinstește și să prăznuiască Intrare în Besearică a Presfintii Precuratii Maică și pururea Ficioară Marie, unde și nacealnic am așezat pe cuvios rugătoriu nostru ieromonah (...) ¹.

Deci deosăbit de altele ce-am îndzăstrat schitul cu odăjdii și veșminte și cărți câte sintu trebuitoare și alte podoabe, care să cad unui schit ca acesta. Am mai miluit domnia mea această sfântă rugă și cu o hlize de loc cu pomeți din din Târgu Niamțului, pre care loc au fostu beserica săsască, însă din apa Niamțului până în drumul ce merge pre supt dial, ca să fie pentru hrana și chivernisala părinților călugări ce vor fi rugători și lăcuitori la schitul acesta. Deci, dară hliza această de loc cu pomeț(i), adecă din apa Niamțului și până în drumul ce merge pe supt dial, să fie sfântului schit driaptă danie și miluire, stătătoare în veacu.

Așijdere m-am mai milostivit domnia mea și i-am rânduit să scutiască și o crâsmă cu băutură ce are pe locul (...) ¹, însă de camână, de bezmăn, de cepărit, de braniște, de crâșmărit, de buor, de pârclăbi și de toate alte cheltuiiale ce vor fi pe alte crâșme. Și pentru aceasta, rugăm domnia mea cu dragoste dumnădzăiască și pre luminații domni ce Dumnădzău va rândui pre urma noastră a vini cu domnia la acest de Dumn(e)dzău păzit scaon a Țării Moldovii, precum domnie mea n-am cutedzat a strica și a strămuta hrisoavele altor fericiți

domni de danie și miluire ce-au făcut, și cu sfintele mănăstiri, și cu boiarii și slugele domniilor sale, ce mai cu diadinsul li-am întărit și li-am înnoit. Așe și domniile sale pohtim să nu strice această danie și miluire a sfântului schit, ce mai vârtos să dea, și să miluiască, și să înnoiască, să să numască și domniile lor ctitori noi și cu nume nemuritoriu, și pomeniți pururea la toată rug ace s-ar face în sfântul schit de cătră părinții călugări ce vor lăcui. Aceasta înștiințem.

Din Iași *Зсѣдъ <7264/1756> лѣна ап(риліе).

Иѡ КОНСТАНДИН БОЕВОДА <m.p.>.

Проч Иѡн БОГДАН ВЕЛ ЛѢГ(О)Ф(Е)Т.

<Pe verso-ul filei a doua>: Carte(a) d(omnului) Mihail Costantin Racoviță Cehan v(oe)v(o)d pentru hliza schitului din Târgul Neamțului, pe lângă beserica săsască. / 7264/1756 ap(rilie). / N° 42 1875; Ispisoc pentru hliza din Târgul Niamțului.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/10. Original, difolio, sigiliu timbrat, stricat.

EDIȚII: Arhim. Ghenadie Enăceanu, *Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului*, p. 609 (rezumat).

¹ Spațiu gol.

7. 1757 (7265) februarie 3

Иѡ КОНСТАНДИН МИХАИЛ ЦИХАН РАКОВИЦЪ БОЕВОДА, Б(О)ЖІЮ МИЛОСТІЮ, ГОСПОДАРЪ(Ъ) ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН.

† Dat-am domnia mea ș-am întărit cu acest ispisoc a domniei méle sf(i)ntei și d(u)mnezeștii noastre biserici schitului de Neamț, unde să cinstéște și să prăznuiască Intrarea în biserică a Prea Sf(i)ntei și blagoslovitii slăvitei stăpânii noastre Născătoarei de D(u)mnezeu și pururea Fecioară Mariia, pre a sa dreaptă ocină și moșie, sat întreg Davidenii, pe apa Moldovii, în ținutul Neamțului. Care această moșie, satul Davidenii, l-am cumpărat însumi domnia mea pe drepti banii domnii méle de la dumneaei Anița, soțul răposatului Toader Păladi biv vel vist(ier), dând-i dumisale bani gata o mie două sute de lei, însă prețul acestui sat au fost hotărât de dumneaei domnița Anița 1500 lei, dar 300 lei dintr-acești bani i-au dăruit dumneaei mănăstirii Neamțului pentru pomenirea sa, și au luat de la domnia mea numai 1200 lei, și luându-ș(i) plata deplin ne-au făcut zapis de vânzare prin mâna vechilului domniei méle, sfinția sa părintele chir Io(a)nichie episcopul de Roman, cum arată și luminează și zapisul vânzării.

Pentru aceasta dară, ca să fie numitului schit satul acesta Davidenii întreg dreaptă ocină și moșie, și uric de cumpărătură, și de întăritură, cu tot hotarul, și cu tot venitul, neclătit și nerușiit, nici odinioară în veacu. Însă arătăm domnia mea și aceasta, că pentru cele 300 lei din prețul Davidenilor, ce-au dăruit domnița mănăstirii Neamțului pentru pomenirea sa, domnia mea deosăbit de dijma locului gospod ot Neamțu, ce-am fost dat-o mănăstirii Neamțului. Acmu dar pentru acești bani 300 lei, am dat ș-am afierosit și pământul cu totul cât va fi în Neamțu loc domnescu, nedăruit mai denainte nimăru, și cu vatra târgului, și cu pomăt, și pădure, și cu vaduri de mori ce-or fi, și cu câmpu cât va fi, sf(i)ntii și d(u)mnezeiaștii mănăstiri Neamțului, căriia i-am întărit stăpânire cu deosăbit hrisovul domnii méle.

Pentru aceasta dară, schitul domnii méle de mai sus scris va stăpâni satul Davidenii întreg, și mănăstirea Neamțul va stăpâni locul gospod ce i-am afierosit pentru acele 300 lei, și nici odinioară în veacu altă prigonire și gâlceavă să nu fie între călugării de la acéste 2 biserici, năvălind să intre unii în moșiia schitului sau schitenii în moșiia Neamțului. Și cum scriem și hotărâm așa să păzească pe deplin toată liniștea între călugării ce vor fi lăcuitori la aceste 2 lăcașuri d(u)mnezești.

Scrisu-s-au de Tănase logofăt în Iaș(i).

В(ѣ) л(ѣ)то *ꙗꙋꙋ <7265/1757> luna февр(уаріе) г <3>.

Această copie fiind prescrisă din cuvânt în cuvânt de pe cea adevărată am încredințat-o cu a mea iscălitură.

Sofronie arhim(andrit) și stareț s(fintei) m(ănă)st(iri) Neamțului cu tot sobor(ul).

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LIII/29. Copie adeverită de starețul Sofronie; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/21. Copie adeverită de starețul Sofronie.

8. 1757 (7265) februarie 19

Copie scoasă după cea adevărată hotarnică a mării sale.

Иѡ КОНСТАНДИН МИХАИЛ ЦИХАН РАКОВИЦЪ ВОЕВОДА, БОЖІЮ МИЛОСТІЮ, ГОСПОДАРЪ(Ѣ) ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН.

† Dat-am domniia mea ș-am întărit sf(i)nteii și d(umne)zeeștii noastre biserici schitului de la Neamț unde să cinstéște și să prăznuește Intrarea în Biserică a Preasf(i)nteii Fecioare, pre a sa dreaptă ocină și moșiia ce i-am cumpărat însumi domniia mea, anume sat întreg Davidénii, în ținut(ul) Neamțului.

Din mărturie hotarnică ce-am văzut de la Ștefan Ene biv vel șătrar din veleatul *ꙗꙋꙋ <7253/1744 septembrie 1-1755 august 31>, scriind că din porunca cărții domnești ce i-au venit la acea vreme au mersu la satul Davidenii ș-au chemat față pe Gheorghită Balmuș, om de vârstă ca de 80 ani, și pe Grigorie, feciorul lui Isac din Țibucani, și pe Iftemie Ciocârlan, și pe Vasilie Toghile, și pe Toader Dabije de Negoiaști, și ieromonah Sălivestru, și popa Vasilie¹ din Davideni, și Vasilie diacon, și pe Noțul cel bătrân, și Ștefan vătăman, și Toader Gârbe, și Pavăl Câmpulungean, carii s-au și iscălit în hotarnica aceasta.

Și cu toți acești oameni cercând semnalele hotarului celui bătrân al satului Davidenilor, s-au dovedit că hotarul să începe din sus drept din apa Moldovii alătura cu hotarul Speiaștelor a mănăstirii Râșcăi, spre apus au pus o piatră în dâmbul Izvoarălor, și de acolo tot spre apus alătura cu hotarul Speiaștelor în șes lângă drumul Gârliciului piază, și de acolo drept la deal tot spre apus unde s-au aflat lângă drumul cel mare din gios de Izvor o piatră hotar mare vechiu, scris pe hotar și numele lui Ștefan Boul, al căruia au fost satul mai întâi. Și din hotarul acesta vechiu tot spre apus alătura cu Speiaștii până în Cornul Dumbrăvii unde să înpreună hotarul Țibucanilor cu Speiaștii și cu Davidenii, s-au făcut buor într-un stejar și s-au pus o piatră. Și de acolo drept pe un hat în gios până într-altă piatră ce s-au găsit hotar vechiu scris cu numele lui Ștefan Boul, alătura cu hotarul Potlogenilor spre amiazăzi. Și de acolo tot spre amiazăzi până în marginea drumului vechiu ce merge la Potlogeni iar au pus piatră, și de acolo piste vâlcea la altă piatră véche ce să hotăraște cu hotarul Strâmbilor, și de acolo pâraul în sus pe obrațele pământurilor, până în gura Opustului unde dă în matca pâraului. Și de acolo

asupra capului iazului despre răsărit, deasupra în muche s-au pus pîiatră, și de acolo din gios de movila cea mare pe obrațele pămînturilor, unde s-au aflat iarăș hotar vechiu cu numele lui Ștefan Boul, și de acolo drept în cornul Dumbrăvii s-au făcut buor într-un stejar mare și s-au pus și pîiatră, unde să numește c-au fost poiană de Strâmbi în margine despre răsărit. Și de acolo p(r)in Dumbravă drept într-o movilă tot alătura cu hotarul Strâmbilor, și la movilă s-au făcut buor într-un stejar și s-au pus și pîiatră. Și de acolo tot p(r)in Dumbravă, alătura cu Strâmbii, până într-altă movilă unde s-au aflat pîiatră hotar vechiu și s-au mai făcut și buor într-un stejar puindu-să ș-altă pîiatră lângă ceialaltă în movilă, unde să sfârșăste hotarul Strâmbilor și să înpreună cu hotarul Negoiaștilor. Și de acolo alătura cu Negoieștii p(r)in Dumbravă în gios până într-un bolovan vechiu din sus de desime, ș-au mai pus ș-altă pîiatră hotar nou alătura piste un drumușor ce vine de la Fundătură din pomi tot alătura cu hotarul Negoiaștilor, și de acolo piste desime din gios, până într-o pîiatră de moară ce iaste hotar vechiu, și lângă pîiatra cea de moară au mai pus ș-altă pîiatră. Și de acolo drept p(r)in pădure până la drumul ce să suié din Moldova în sus și alătura cu drumul din gios în țarmure pîiatră hotar, și de acolo drept în malul Moldovii unde să chiiamă la Râpa Roșie. Și din Râpa Roșie, apa Moldovii în sus până în hotarul Speiaștelor, de unde s-au început întăiu.

Așa au mărturisit oamenii ce s-au scris mai sus cu sufletele lor că știu sămnile, găsindu-să și pietre vechi hotară. Pentru aceasta dară după mărturie hotarnică a lui Ștefan Ene biv vel șătrar, iată că de la domniia mea încă s-au întărit schitului domniei méle cu aceste ispisoc a domniei méle stăpânire pre satul Davidenii, ca să-i fie dreaptă ocină și cumpărătură și moșie stătătoare, cu tot hotarul și cu tot venitul în toate semnele cum s-au scris mai sus.

Și spre aceasta este credința domnii mélede mai sus zis Io Constandin Mihail Gihan Racoviță voevoda, și credința a cinstiți și credincioși boiarii domnii mélecei mari, dumnealor Radul Racovi(ță)¹ vel logofăt, și Ion Bogdan vel logofăt, și Manolache Costache vel vornic de Țara de Gios, și Iordache Balșe vel vornic de Țara de Sus, și Dumitrașco Păladi vel vist(iernic), și Vasilie Razul hat(man) i pârcălab Sucevii, și Antiohie Genet vel post(elnic), și Aristarhu Hrisosculleo vel spat(ar), și Ioniță Cantacuzino vel ban, și Costantin Sturdze vel pah(arnic), și Iordache Costache stolnic, și Iordache Bălăsachi vel caminar, și Iordache Hrisosculleo vel comis, și credința a tuturor boiarilor mari și mici.

Și s-au scris ispisocul acesta în scaunul domnii méle în Iași în anul dintăiu, într-a doa domnie a domniei méle, de Tănasia Petrache ce-au fost cămăraș de izvoade.

В(ъ) лѣт(о) 7265/1757 luna фев(р)аріе 19 <19>.

Această copie fiind prescrisă din cuvânt în cuvânt de pe cea adevărată, am iscălit-o și eu.

Sofronie arhim(andrit) și stareț S(fintei) M(ănăstiri) Neamțului cu tot sobor(ul).

<Pe verso-ul filei a doua>: № 36 și 37 920. / 1757/7265 fevr(uarie) 3, al doilea tij fevru(a)r(ie) 19. / Plicu(l) 1. Suret a lui Costantin Mihai Racovi(ță) vod(ă). / Pe Davideni.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LIII/30. Copie încredințată de arhimandritul Sofronie, starețul mănăstirii Neamț; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/22. Copie încredințată de arhimandritul Sofronie, starețul mănăstirii Neamț; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Râșca, IV/2. Suret din 11 august 1798, încredințat de Ioan Bogdan vel logofăt, Ștefan Buhăescu treti logofăt și Sofronie, arhimadrit și stareț al mănăstirii Neamțului.

¹Rupt.

1757 (7265) iunie 9

9. <1758>

- Pe tatul lui Ștefan țigan l-au chemat Marco, țigan g(o)sp(o)d de Toiag.
- Iar pe mă-sa au chemat-o Măriia, țigancă a măn(ă)stirii (Niamțului) Secu.
- Iar pe mama Mării, pe moașe lui Ștefan țigan, au chemat-o Ioana, fată Concului, țigan iarăș a măn(ă)stirii Niamțului.
- Și pe bărbatul Ioanii, iarăș moș lui Ștefan țigan, l-au chemat Ștefan țigan, iarăș a măn(ă)stirii Niamțului.
- Iar Marco și cu Mărie, părinții lui Ștefan țigan, care este la Roman, au făcut pe acești ficiori.
- Pe Ștefan.
- Pe Ion.
- Pe Sandul. Și pe Alexandra fată, și pe Iliana fată. Și acestie sânt toți căsătoriți și au ficiori.
- Și au zis Ștefan țiganul că sânt frații lui toți la boeriul acela la Vaslui, unde au fost și el.
- Pe țigancă lui Ștefan țigan, o chiam(ă) Ștefănie, țigancă a măn(ă)stirii Săcului, și pe tatăl său îl chiam(ă) Ion Domnescul.
- Și pe mum-sa o chiam(ă) Iliana țigancă, iarăș a Săcului.
- Pe tatăl mumiil Ilenii l-au chemat Iosip și pe mama mâne-sa au chemat-o Tudosie, iarăș țigancă a Săcului.
- Iar pe tatul lui Ion Domnescul l-au chemat Bulgagiu și pe mă-sa Măricuța, țigani iarăș a măn(ă)stirii Săcului.

<Pe verso-ul filei a doua>: Izvod pentru țigani. / 1758/1758.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/13. Original.

10. 1758 (7266) iunie 19

† Facem știre cu această scrisoare a no(a)stră la mâna svinții sali părint(e)lui Io(a)niche episcop de Roman, precum să să știe că noi în de noi ni-am învoit de bună voe noastră ș-am făcut schimbu. Datu-i-am eu svinții sale o bucată de loc din hotarul Târgului Niamțului ce să numești La Boiște, care loc iaste danie și miluire de răpousatul întru fericire mărie sa Mihai vodă Racoviță, dumisale răpousatului socrului meu Ilie Catargiu, ce-au fost log(o)f(e)t mare, care loc cât iaste arată în ispisocili mării sale Mihai vod(ă) din semni în semni. Lungul locului din apa Topoliții până în apa Niamțului, iar latul iasti în frunți locului despri Topoliță 72 de pământuri, și pământul de 20 di pași, și pasul de șesă palmi. Atâta-i tot hotarul aceștii bucăț(i) de loc.

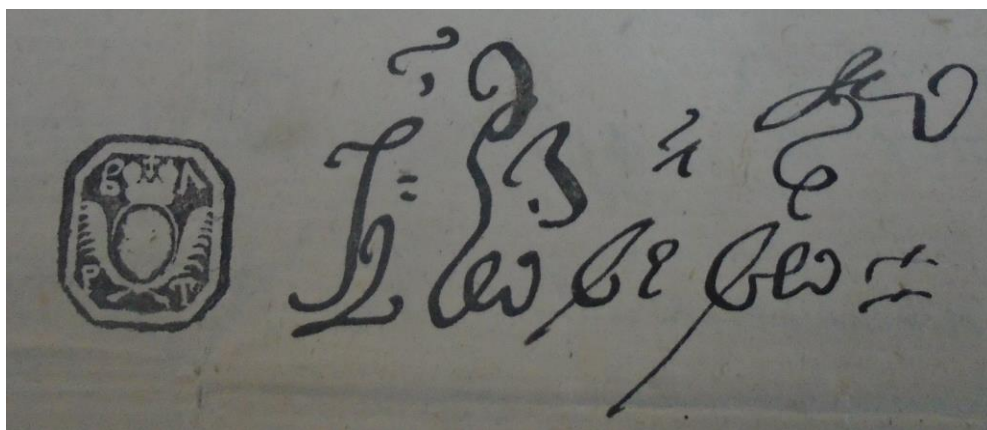
Și svinție sa chir Io(a)nichi, episcopul Romanului, mi-au dat iarăș altă bucată de loc din hotarul domnescu a târgului Petrii, cari loc iaste danie și miluire schitului de la Niamțu, ce

să numești Vovedenie, de la mărie sa Costandin vodă Racoviț(ă), și cât loc iasti lungul și latul iasti arătat în ispisocaceli mării sali Costandin vodă, cum și la zapisul svinții sale ce mi-au dat.

Și făcând această învoială și bună așezare am dat locu pentru locu după cum sânt arătați mai sus, și după învoiala și așezare(a) ce-am făcut cu svinție sa am dat și scrisorile locurilor unul la mâna altuia, precum arată foile de scrisor(i) ce sânt iscălite de noi, să ni stăpânim locul fiișticare cu paci și fără de nici o supărare, și după scrisor(i) ce-am făcut unul la mâna altuia să avem a ne face și întărituri domnești ca să rămâie așezare aceasta neclătită și nestrămutată în veci, în urma noastră nime să nu aibă a strica sau cât de puțin a strămuta aceste așezări a noastre. Așijdere pre iubiți fii noștri sau nepoții noștri să n-aibă voe a să rădica niciodat(ă) ori cu ce chip de pricină asupra svântului schit și a părinților călugări ci vor lăcui acolo să strice această așezare de schimbătură a noastră. Și această aședzari s-au făcut prin știri svinții sale părint(e)lui mitropolit și a celoralanți episcopi, și a dumilorsali viliților boeri care s-au și iscălit. Și pentru credința ni-am iscălit și noi și am pus și pecete.

Зцѣс <7266/1758> юн(іе) ѿ <19>.

Б(а)с(иле) Рвс(ет) вел вор(ник) <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/11. Original, difolio, sigiliu mic octogonal; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/23. Copie adevărită de arhimandritul Dorothei, starețul mănăstirii Neamț.

EDIȚII: Arhim. Ghenadie Enăceanu, *Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului*, p. 609 (mențiune).

11. 1757 (7265) iunie 19

Fo(a)ia de scrisor(i) de la mărie sa Costand(in) vod(ă) Racoviță pentru o bucată de loc din hotarul târgului Petrii ce iasti miluiri de la mărie sa schitului de la Niamțu, ce li-am dat în mâna dumisal(e) vornicului Vas(i)li Rusăt după schimbul ce-am făcut cu dum(nea)lui.

Л(ѣ)т(о) Зцѣс <7266/1758> юн(іе) ѿ <19>.

1 – Ispisoc de la mărie sa Costandin vod(ă) Racoviț(ă) din Л(ѣ)т(о) Зцѣс <7265/1756> ОКТ(омвріе) А <30>.

1 – Ispisoc iarăș(i) de la mările sa Costandin Racoviță din let $\overline{\text{зсзѣ}}$ <7265/1757> $\overline{\text{ге(на)ріе}}$ $\overline{\text{л}}$ <4>.

1 – Ispisoc de la mările sa Scarlat vodă din $\overline{\text{лѣт(о) зсзѣ}}$ <7266/1757> $\overline{\text{ман}}$ $\overline{\text{кѣ}}$ <23>.

1 – Carti g(ospo)d de volnicie iarăș de la mările sa Scarlat vodă $\overline{\text{лѣт(о) зсзѣ}}$ <7266/1757> $\overline{\text{юн(іе)}}$ $\overline{\text{ѣ}}$ <12>.

1 – Zapis de schimbătură de la noi $\overline{\text{зсзѣ}}$ <7266/1758> $\overline{\text{юн(іе)}}$ $\overline{\text{ѣ}}$ <19>.

$\overline{\text{Ивникие}}$ $\overline{\text{ипископ}}$ <m.p.>.

$\overline{\text{В(а)с(иле) Рѡс(ет) вел бор(ни)к}}$ <m.p.>.

<Pe verso>: Schimbătură din let 7266/1758 iuni(e) 19/ N° 38-1895.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/12. Original.

12. 1767 (7275) februarie 12

Adecă eu, Grigoraș Păslariul, dat-am zapisul mieu la mâna sf(in)ției sale) părintelui Athanasie de la schitul Neamțului precum să s(e) știe că mi-(a)u dat un loc de cas(ă) în târgul Neamțului, însă patru stânjini de loc pol din vale de drum despre apa Neamțului, și eu să dau chirie locului precum or d(a) alți necuțitori¹.

$\overline{\text{Лет}}$ $\overline{\text{зсзѣ}}$ <7275/1767> $\overline{\text{фев(р)аріе}}$ $\overline{\text{ѣ}}$ <12>.

Pentru credința am pus degetul și la această tocmal(ă) s-au tânplat și alți târgoveți.

$\overline{\text{Лет}}$ $\overline{\text{зсзѣ}}$.

Grigoraș Păslar.

Erei Stefan ot Ne(a)mțu.

<Pe verso>: 1767/7275. Zapisul de la Grigoraș Păslariu.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/16. Original.

¹ Așa în text.

13. 1767 (7275) februarie 13

Adecă eu, Nichita Grămadă, dat-am zapisul meu la mâna sf(in)ției sale) părintelui Aftănas, eg(umen) ot schit Ne(a)mțului Vovedenei, precum să s(e) știi că am cerut loc de cas(ă) în Târgul Neamțului și părintele au strânsu pi câțva târgoveți și preuți ș-au măsurat locul și me-(a)u dat 4 stânjini di loc ca să-mi facu cas(ă) și eu să dau adet locului o ocă cear(ă) pi an fără nici o pricină. Și pentru credința am pus și degitul.

$\overline{\text{Лет}}$ $\overline{\text{зсзѣ}}$ <7275/1767> $\overline{\text{фев(р)аріе}}$ $\overline{\text{ѣ}}$ <13>.

Eu, Nechita Grămadă.

Și eu, Grigor(e) Fălticean m-am tânplat.

Și eu, Acsintii Cojocar.

Erei Stefan ot Neamțu.

<Pe verso>: No 19/ 1878. Zapise de locu de case în târgu în Niamțu de la Nechita Gramada din 7275/1767 fev(ruarie) 13.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/15. Original.

14. 1776

Copie.

Noi Grigorie Alecsandru Ghica v(oe)vod(a), Bojiu milostiiu gospodari Zemli Moldavscoi. S-au cetit anaforaua aceasta înaintea domnii mele și cercetându-să pricina aceasta cu amărunt și de cătră însumi domnia me, așa s-au aflat că preaosfinția sa părint(ele) mitropolitul și d(umnealor) veliții boeri, cu cale și cu dreptate au judecat.

Deci domnia me încă asemenea hotărâm ca se se urmeză pre deplin și întărim d(umi)sali Costand(i)n Palade vel spat(ar) ca întorcând dumis(ale) aceli 300 lei la sfânta monastiria Niamțul afierosirea ce au făcut maica dumi(sale) Anița, și 1200 lei (...) ce au luat maica d(umi)s(a)l(i) bani gata prin mâna episcopul(u)i Ioanichi.

Așăjderea dând d(umnea)lui și cheltuiala ce să va dovedi cu prețaluire că s-au făcut de părinții călugări pi ace moșie cu celi ce s-ar fi căzut de la vremea ce au luat schitul moșia la stăpânire și pân(ă) acum, se aibă d(umnea)l(u)i vel spat(ar) a-ș(i) lua moșia Davidenii cu toate cele ce se va afla făcute pe dânsa, fiind a d(umi)s(a)l(e) părințască, și să o stăpânească ca pe a d(umi)s(a)li driaptă ocină și moșie, cu tot venitul ce s-a fi di pe drepte hotărâle ei în veci, de vreme ci pravila nu-l oprește pe d(umisal)i a o întoarce, fiind driaptă moșia părintelui d(umi)s(a)li, iar călugării mănăstirii și a schitului Niamțului să nu se mai amestece nici cât de puțin, și scrisorile vechi și noi ce vor fi pe moșia aceasta la mâna călugărilor poroncim domnia me să se ia și se se de la mâna dum(i)sali vel spat(arului), întărind și cu a noastră domniască iscălitură și pecete.

1776 dechemvr(ie) 29.

Iscălit Grigore Ghica.

L(ocul) P(eceții).

Postélnicu 3 lo(go)făt.

Pre înnalțate doamne

Din luminata poronca înălțimii tale prin domneasca țidulă fiind rânduiț(i), adunându-ne la sfânta mitropolie am luat sama între d(umisa)le Costandin Palade vel spat(ar) și între egumenul Varlaam și cu alți părinți călugări de la monastire(a) Niamțului, pentru o moșie anumi Davidenii, sat întreg de pea pa Moldavei, de la ținut(ul) Niamțului, care moșie mai înainte au fost a răposatului Toadir Păladi bi(v) vel vist(iernic), tatăl d(umi)s(al)i spat(arului) Costandin, și acum se află la stăpânirea unui schit a mănăstirii Niamțului.

Și după cercetaria ci cu amăruntul ce-am făcut, pricina în ce chip s-au aflat arătăm mării tale. Măria sa domnița Anița Pălădoae, maica d(umi)sali spat(arului) Costandin la vilet 7261 <1753> iunii 1, hotărând întâi prețul satului acestuia 1500 lei, și aflându-se cumpărători răposatul Ioanichie, episcopul de Roman, prin a căruia îndemnare, din prețul ci-au hotărât, au luat domnița de la episcopul 1200 lei, iar 300 lei au dăruit mănăstirii Neamțului pentru pomenirea sa, după cum ni-au arătat părinții călugări și zapisul domniții Aniții, ce-au dat la mâna răposatului episcopul Ioanichie cu a sa iscălitură și pecete, încredințat și cu iscălitura preosfinții sale mitropolitului Iacov. Și ni-au arătat și un hrisov de la răposatul domnu, măria sa Costandin Racoviță v(oe)vod din vilet 7265 <1757> fevr(uarie) 3, întru care scrie că această

moșii, satul Davidenii, l-au cumpărat însuș măriia sa pe drepti banii mării sale, de la domnița Anița, drept acei 1200 lei prin vechilul mării sale episcopul Ioanichie. Și apoi măriia sa domnul Costandin v(oe)vod au făcut danie satul acesta schitului mării sale de la Niamțu, hramul Vovedenii, iar pentru 300 lei din prețul Davidenilor i-au dăruit domnița mănăstirii Niamțului. Au dat măriia sa Costandin vodă și au afierosit pământul cu totul cât au fost în Niamțu loc domnescu, cu vatra târgului, și cu pomăt, și pădure, și vaduri de mori, și cu câmpul cât va fi a mănăstirii Niamțului, cărie i-au întărit stăpânire cu diosăbit hrisovul mării sale, ca să stăpânească schitul de mai sus scris satul Davidenii întregu, și mănăstirea Niamțului să stăpâniască locul ce i-au afierosit pentru acele 300 lei, după cum pre largu se arată în hrisovul mării sale.

Acum d(umnea)l(u)i spat(arul) Costandin Păladi s-au arătat înaintia noastră cum că afierosirea mării d(umi)sali este priimită și de dumi(sale) și nu voește să o anirisască, fără numai fiind că moșia aceasta, satul Davidenii, este di pe părintele dumi(sale) și cu a maicii dum(i)s(ale). Pentru ca se nu fie înstreinat de moștenirea părintelui seu voește ca să de d(umisa)li la schit acele 300 lei afierosire maicii dumi(sale) și se de și 1200 lei ce-au luat maica dumi(sale) din prețul moșii prin mâna episcopului. Și osebit și pentru cheltuială ce s-a dovedi că s-au făcut de părinții călugări pe ace moșie cu cele ce s-ar fi căzut de la vremea ci-au luat schitul moșie la stăpânire și pân(ă) acumu, iarăș să priimește dumi(sale) spat(arul) se de și ace cheltuială și cere să-ș e moșie părințască la stăpânirea dumi(sale).

Părinții călugări pricinuescu întâi cu scrisorile ce au, care s-au arătat mai sus, al doilea cu îndelungaria vremii, zicând di ce nu ș-au mai căutat giudecată pân(ă) acmu, fiind la mijloc 24 ani.

La aceasta răspunde dumi(sale) că la vremea ce-au făcut domnița maica dumi(sale) vânzaria aceasta și danie de banii ce s-au arătat, d(umnea)l(u)i pe atuncea era copil fără de vârstă, și cât au trăit maica dumi(sale) n-au putut dum(nea)lui să tragă giudecată, iar după sevărșire maicii dumi(sale) li-au zis părinților călugări în câteva rânduri să-ș(i) e banii de la d(umi)s(a)li, și a danii și a vânzării, afar(ă) de a mai eși la giudecată și să-i de moșie, și nicidecum n-au priimit, la care nici ei n-au putut să tăgăduiască.

Prea înălțate doamne stând noi a socoti pre cu amăruntul la pricina aceasta și de vreme ce d(umi)s(a)li spat(arul) nu strică nici vânzarea, nici dania maicii dumi(sale) și să priimește să dea la mănăstire ...

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/25. Copie, Fragment.

15. 1778 (7286) mai 1

Noi părinții de la schitul Vovedeni(a) de la Sfânta măn(ă)stire Niamțului încredințem cu adev(ă)rat scrisoare(a) noastră la mâna părintelui chir Varlamu egumenu și a tot sebor(ul) Sfintei mănăstiri Niamțului precumu să s(e) știe că în trecut(ă) vreme au cumpărat sfinția sa părintele chir Io(a)nichie episcopulu de Roman o moar(ă) de la Dosofteiu Bivolu în apa Topolița, pe moșie Gimineștii, Sfintei măn(ă)stiri Țianțului¹ cu zapis, și întâmplându-se de ace moar(ă) s-au învechit, s-au mîlit vadul, ni-am rugat noi la tot seboru și la părintele egumen, și ne-au dat voe de am prefăcut ace moar(ă) iar(ă)și pe locul măn(ă)stirei mai în gios de acee veche, și să s(e) dei pe anu câti cincii merțe de popușoi pe anu. Și pentru credința mai gios am iscălit.

Лет $\times$ 3000 <7286/1778> мая А <1>.

Ermonah Ioanichie ot Schit.

<Pe verso>: Pentru moara ce-au făcut cu adet pe an de la Schit/ 7286/1786 mai 1

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/17. Original.

¹ Așa în text; Neamțului.

16. 1779 aprilie 25

† Ио Костандин Димитріе Мур(ъ)з в(ое)вода, Б(о)жию) м(и)л(ос)т(і)ю), г(ос)п(о)дар(ъ) Земле Молдавскон. Cinst(i) credincioș(i) boerii domnii mele dum. Toderășcu Balș biv vel spat(ar) i isprav(nici) de țin(utul) Niamțului i dum(nealui) Ilie Iani biv vel stol(nic), să faci știri dum(nea)v(oastră) că prin jaloba ce-au dat domnii mele rugătoriul nostru Io(a)nichii proegum(en) Mănăstirii Niamțului, carile acmu iaste purtător di grij(ă) la schitul ot Niamțul, arătând că schitul Niamțului ari o moșii la țin(utul) Niamțului, cari numești Țarina Mari, în capul Boeștii din Sus, din hotarul locului târgului Niamțului, pe cari moșii schitul o ari luată cu schimbătură di la răposatul hat(man) Vasili Roset, cu scrisori, dându alt(ă) moșii locul târgului P(i)etrii.

Deci arătând numitul egum(en) că moșie Țarina Mari s-ar fi înpresurând dispre moșiile acestor mănăstiri Niamțul i Săcul și Agapie, trecând cu stăp(â)nire piste hotarăle ci sint, au cerșut ca dup(ă) scrisori ci ari schitul să o hotărască, pentru cari iată dar scriem dum(nea)v(oastră) să mergi(i) la stare locurilor, undi fiind di faț(ă) și vechili cu scrisori din parte numitilor mănăstiri, să li cercetați cu amărunt scrisorile ci vor fi de înbe părțile, și a schitului driaptă parte câtă va fi după scrisorile schitului să o alegi(i) și să o hotărât(i), stâlpindu-o cu petri hotar din giur înpregiur, și după alegire și hotărâre ci-ț(i) faci, să daț(i) pe moșie schitului și mărturii hotarnică în semni, iscălită atât de dum(nea)v(oastră) cum și toți răzeș(ii) și alți înpregiuraș(i), ca pe urmă aducându-se hotarnica aice și cercetându-s(e) de dum(nealui) vel log(o)f(e)t, de va fi cu cali să facă schitului și întăritură de la domnie me. Aceast(a) scriem.

* <1779> апи(р)иліе) кѣ <25>.

Проч вел лог(о)ф(е)т.

S-au trecut la condică.

<Pe verso-ul filei a doua>: N° 22 1881/ Let 1779 apr(ilie) 25. Carte de hotărât pe Țarina Mare a d(umnealui) Costantin Muruz v(oe)vod.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/18. Original, difolio, sigiliu mic octogonal.

17. 1789 noiembrie 28

Adică eu monah Sălivestrul Tănăsăscu adeverezu cu acestu zăpis al mieu la mâna dum(i)sali vor(ni)c(ului) Toader Danu pentru să s(e) știi că am vândutu dum(i)s(a)li un vad de moar(ă) i de chio și cu o livadă făcut(ă) de mine cutri și două poeni ce le-am făcut eu cu toporu, ci esti pe apa Niamțul, pe moșie mănăstirii Niamțul(u)i, în bani șasăzăci lei, cari bani i-amu și luaotu toți deplin în mânuli meli. Deci de-acumu în veci să aibă a-l stăpâni dumi(sale), fii, nepoții și toți din cel mai apro(a)pi niam ci să va tragi din dumi(sale), ca pe o driapt(ă) cumpărătură a dumis(ale), plătindu-și dumi(sale) havaetu otașinii, după cum s-a învoi cu mă(nă)stire(a), după cum plătescu și alti mori ce sântu pe locu(l) mănăstirii. Și pentru credința am pus numiliși degitul.

**АѲПѲ <1789> НОЕМВ(р)іе КН <28>.*

Eu monahu Sălivestrul Tănăsăscu am vândut.

Și eu am fost fați și sintu martur.

(...) b(i)v căp(i)t(an) (...) <m.p>.

Și eu am fost față la această vânzari ș-am iscălit martur.

Ion Tăutul cam(ina)r <m.p>.

<Pe verso-ul filei a doua>: 1789 noem(vrie) 28/ Zăpisul monahului Selvestru Tănăsescul./ N° 24-1883.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/19. Original, difolio.

18. 1794 noiembrie 2

Adică eu Grigore Bostanu din satul Mădrăjăcii ot țin(u) Cârlegăturii dat-am adivărat și încredințat zăpisul meu la mâna dumisali log(o)f(e)t(ului) Tănase Gosanu ot vist(ierie), precum să s(e) știe că am vândut dumisali o crâcimă din Târgul Frumos cu locul ei

cât cuprindi îngrăditura, cari crâcimă este rămasi de la frate-meu Pavăl, ce-au murit, și banii am să-i înapartu eu cu ficiorul mortului.

Deci de astăzi înainte se aibă a stăpâni dum(nea)lui crâcima cu tot locul ei cu bună paci nesupărat despre nimine fiind că cu voe me am vândut-o dumisali, nefiind silit, nici asuprit, despre nimene, și să aibă a-ș(i) face dum(nea)lui și heiuri pe lângă crâcimă și toate cele ce a socoti de trebuinți, iar când a eși vreo pricină asupra vânzării aceștie eu să aibu a răspunde dum(nea)lui să nu fie supărat despre nimine. Și spre încredințare neștiind carte mi-am pus numili și degitul.

1794 noemv(rie) 2.

Eu Grigori Bostanu vor(ni)c ot satu(l) Mădrăjăcii am vândut cu voe me.

Acest Grigori Bostan din Mădrăjăci de la acest țin(ut) viind și înaintea noastră și arătându-ne că cu bună priimire lui au făcut aceast(ă) vânzari, și după tocmală a luat și toți banii deplin. Pentru aceia s-au încredințat și cu a noastri iscălituri.

(1)794 noem(vrie) 15.

Θεοδωρής ἀρμάσης < Teodor armaș >.

Ilie (?) (...) pit(ar) <m.p.>.

<Pe verso-ul filei a doua>: Zapisul lui Grigorie Bostanu pentru crâcima din Târgul Frumos ce am cumpărat-o în 60 lei. / 1794 noem(vrie) 2./ N° 27 1884.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/20. Original, difolio.

¹ Transcrierea și traducerea aparțin cercetătoarei Lidia Cotovei, căreia îi mulțumim și pe această cale.

19. 1795 mai 8

Adecă eu, Ion Horpaz, din Târgul Frumos, dat-am zapisul meu la mâna dumn(ealui) log(o)f(e)t(ului) Tănase Gosan ot vist(ierie), precum să știe că având eu un loc al meu care l-am stăpânit doozeci de ani din locul domnesc care iaste alături cu locul lui Vasilache, care l-au cumpărat dum(nealui) log(ofetul) Tănase Gosan de la Vasilache cu casă cu tot, și fiindu-mi acest loc de vânzare l-am vândut dumisale în doozeci și doi lei, care bani i-am luat toți deplin în mâna mea, însă locul iaste în lungul drumului treisprăzece stânjani domnești și în lat spră pârau zéce stânjani domnești, care loc l-am vândut de a mea bună voe nefiind silit de nime, și nime din rudeniile mele să nu aibă voe a să scula pentru acest loc fi(i)nd că iaste drept al meu, iar când cineva din neamurile mele să vor rădica cu vreo pricină asupra acestui loc, eu să aibu a răspunde, iar dumnealui log(o)f(e)t(ul) să nu fie supărat întru nimic, ci să stăpânească în véci atât dumnealui, cât și tot neamul dumnealui. Și când am făcut această vânzare au fost și cu știrea altor înpregiuraș(i) care să vor iscăli mai jos. Și eu pentru mai adevărata credință am iscălit mai jos ca să crează, și neștiind carte mi-am pus degetul.

* $\overbrace{\text{A}\Psi\text{ЧЕ}}^{\sim}$ <1795> $\overbrace{\text{M}\text{M}\text{И}}^{\sim}$ <8>.

Eu, Ion Horpaz, am pus degetul.

Eu, Safta, soția lui Ion Horpaz, am pus degetul.

Eu, Vasilie sân Ion Horpaz, am pus degetul.

Eu, Ștefan sân Ion Logau, am pus dégetul.

Eu, Costandin Bejan, mart(or).

Eu, Apostol Blănariu, mart(or).

Eu, Dumitraș sân popa Ion, martu(r).

Eu, Costandin log(o)f(e)t, am scris cu zisa și învățătura lor.

Viind fațe atât vânzătorul, cât și feciorii lui, s-au întrebat de noi și însuș éi au arătat că cu bună priimire lor s-au făcut această vânzare. Deci, am întărit și noi acest zăpis cu iscăliturile noastre.

1795 maiu 10.

<Urmează două iscălituri>.

<Pe verso-ul filei a doua>: Zăpisul locului din Târgul Frumos ce este alături cu câcima me ce am cumpărat-o de la Bostanu. / 1795 mai 8. / N^o ~~28~~-1885.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/21. Original, difolio.

20. 1796 mai 29

Copie.

De la isprăv(ni)ci(a) ținutului Cârlișturii!

Dumne(a)lui logofătu(l) Tanasă Gosan ot vist(ierie) având trebuință ca să-ș facă dugheni aice în Târgul Frumos pe locul domnescu ci este la dial despre biserica g(o)pod, i s-au dat o bucată de loc ci este între locul dumisale stolnicului Neculce și păr(ă) unde să dispart drumurile Eșului, de mergi unul pe di la dial și altul pe di la vale, care loc prin cercetare(a) ce au făcut, s-au aflat loc fără de pricină și neprins de nemi.

Și măsurându-se de neguțitorii ce au fost rânduiți de cătră noi, s-au găsit zăce stânjăni g(o)spod fața de la vali, și zăci stânjăni fundul de la dial, cum și laturile amândouă măsurându-să, au venit câte doisprezăci stânjăni lungul pără în drumul ce mergi pe di la dial de loc, pe care loc i s-au dat voe ca să-ș(i) facă orice feliu de bina îi va trebui, neavând despre nimine nici o supărare.

Deci pentru ca să se știe că pren știre noastră i s-au dat acest loc la stăpânire dumisale logofătului Tanasă Gosan, i s-au dat și această țădulă la mână, ca să-i fie spre încredințare.

1796 maiu 29.

/Iscăliți/ Dimitrie Jora serd(a)r. / Neculce stol(ni)c.

<Pe verso-ul filei a doua>: An 1796 mai 29. Scrisoare(a) locului din Târg(ul) Frumos. / N^o ~~29~~-1886.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/22. Copie, difolio.

21. 1797 octombrie 20

Pre înălțate doamne

Din locul domnescu ce este la Târgul Frumos cu ținutul dumisali isprav(ni)ci(lor) de țin(utul) Cârlișturii am luat și eu zăce stânjani de locu, pe cari am și făcut bina. Mă rog înălțimii tale ca să mi să de o luminată carte g(o)spod de stăpânire să poci fi odihnit, și mari pomană a rămâni înălțimii tali.

Pre plecat la mila înălțimii tale.

Tănasă Gosanu ot vist(ierie).

Dum(neatale) vel log(o)f(e)t cercetezi mărturiia de cuprindere acestui loc și să s(e) fac(ă) carte de miluire și de stăpânire cerșutului loc.

(17)97 oct(om)v(rie) 20.

<ss>.

<Pe verso-ul filei a doua>: Jaluba lu(i) Tănasă Gosan. / 1797 oct(omvrie) 20. / N° 30 1887.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/23. Original, difolio.

22. 1797 octombrie 27

Io Alexandru Ioan Calimah v(oe)v(od), cu mila lui Dumnezeu domn Țării Moldovei. Facem știre prin această carte a domnii mele că binevoind domnie mea, dat-am și am miluit pe boeriul nostru Tănase Gosan de visterie, fiul răposatului Tănase Gosan biv vel pah(arnic), carele din copilărie sa să află slujind visteriei, cu un loc slobod din locul Târgului Frumos de la ținutul Cârlișturei, ce-au fost drept domnesc și nedat pân(ă) acum nimăruie, ci este di la deal de biserica domnească între locul stol(nicului) Neculcea și pân(ă) unde să despart drumurile Eșului de mergi unul pe de la deal și altul pe de la vale; a căruie măsura este zece stânj(e)n(i) domnești fața de la vale, și zece stânj(eni) fundul de la deal, cum și laturile amândoo câte doisprezăce stânj(eni), adică lungul pân(ă) în drumul ce mergi pe de la deal de loc, după mărturie din trecutul an 1796 mai 29 a ispravnicilor ținutului, serdariul Dimitrache Jora și stol(nicului) Neculcea.

Deci, de acum înainte și în veci locul acesta mai sus zis din locul Târgului Frumos, se fie boeriului nostru Tănase Gosan de visterieși urmașilor sei moștenitori desăvârșit danie și să-l stăpânească ca pe a sa dreaptă ocină. Asupra căruie cartea aceasta a domnii mele, să fie de danie și miluire, și întăritură statornică, care s-au întărit și cu a noastră domnească iscălitură și pecete.

✱ ⱭⱭⱭⱭ <179z> ⱭⱭⱭⱭⱭⱭⱭ ⱭⱭ <27> în Eși.

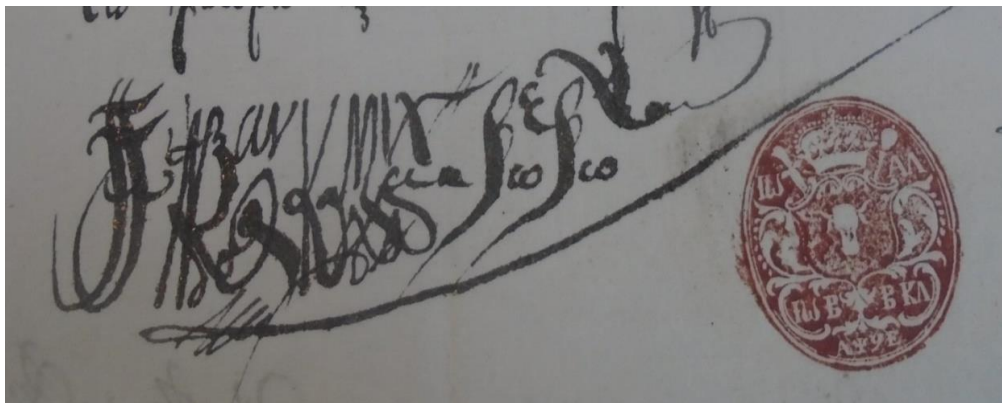
Иѡ Александрѡ Калимахъ воевода.

Проч вел лог(о)ф(е)т.

S-au trecut în condică.

Matei Costăn (?) cond(icar).

<Pe verso-ul filei a doua>: 1797 oct(omvrie) 27. Carte(a) d(omnului) Alecsandru Ioan Calimah v(oe)vod. / N° 31 1888.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/27. Original, difolio; Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/20. Copie.

23. 1800 iunie 15

Cu fiiască plecăciuni închinându-mă sărut driapta blagoslovitoare svinții tali.

Cu pre plecată scrisoare me mai întâi fac cercetare pentru întregime săn(ă)tății svinții tali, ca înțelegând că să află pre deplinu se mă bucur și se dau laudă milostivului Dumnezău, dintru a căruie milă și cu blagoslovenie svințiilor voastre ne aflăm și noi săn(ă)toși.

Al doile, dau svinții tali bucurătoare înștiințare, că eu fiu svinții tali prin pronie și mila a tot puternicului și înduratelui Dumnezău și prin voe și blagoslovenie svințiilor voastre, m-am căsătorit în cășlegili trecuti luând pe fiica dumisali pit(arului) Iordache Iurașcu, în tocma bună voința și cerire noastră au voit ș-au iconomisit Maica Precurată Fecioarăși Svântu făcătoriu de minuni Sp(i)ridonu de ni-au îndreptat și am găsit /nu sânt vrednic eu păcătosul și de această milă / una la părinți tânără, fără mamă, fără rudi multe și cu zăstre bunișoară după stare noastră. Numai mila lui Dumnezău și a Maicii Precurati Ficioari să fie asupra noastră, întru toati sântem mulțemiți.

Pentru că n-am înștiințat mai înaintea, cu plecăciuni mă rogu se aibu ertăciuni că pricinile au fost aceste în vreme gătirii nunților a fiiului dumisali vist(iernicului) Iordachi Balș și a fiicii dumisali log(o)f(e)t(ului) Costandin Balș, unde rânduit fiind și eu ostenitor în trebuința aceasta. Într-aceli zili, rudile meli pețindu-mă din amândoa părți pre în puțini zili au fost primire și mulțemire la toati. Și așa sfârșindu-se vorba, s-au făcut hotărâre de logodnă. Pi urmă iarăș niamurili înpreună cu preosvinție sa părintele Grigorie Ierapoleos găsând cu cali ca se scape întâi de multa și netrebuincioasi de făcut cheltuială fiindu-mi și casili mici. Și al doile, de celi multe osteneli ce trebue se facă cineva cu nunta și de vorbili celi cari la lungiri se amestecă, au hotărât ca în zioa logodnii să fie și cununie. Și așa priimind și eu, au voit Dumnezău și m-am și cununat, scăpând de vro 1000 lei ce trebue se fac cheltuială cu nunta.

Mă rog se mă blagosloviți și se vă rugați Maicii Precurati pentru noi păcătoșii ca să ne lungească viața și se ne întăriască între celi plăcuti lui Dumnezău, și a pute și noi petrece cu bucurie și fericire, avându-ne purure adevărați și plecați fii svințelor mănăstiri și a svințiilor voastre. Și așa degrabă fiind căsătorie me fără științi și trecire de multe zile.

După căsătorie me mai fiind și nunta fiiului dumi(sale) vist(iernicului) Balș, cum m-am mântuit acolo, am fost dus din poroncă la hotărâțul unii moșii domnești ce se megieșești cu moșie me de pisti Prut, undi și enteresul meu cere ca se mergu să nu mi se e din moșii. Și acmu de doao trii zili întorcându-mă nu lipsiiu a face cătră svinție ta datornica me înștiințare, cari mă rog se se arăte și svinții sali părintelui starețu și părintelui Sofronie / cărora cu multă fiască plecăciuni le serut drepti blagoslovitoarele svințiilor Sali / și se mă învrednicesc și cu cinst(it) răspunsu ca se ne fie de bucurie.

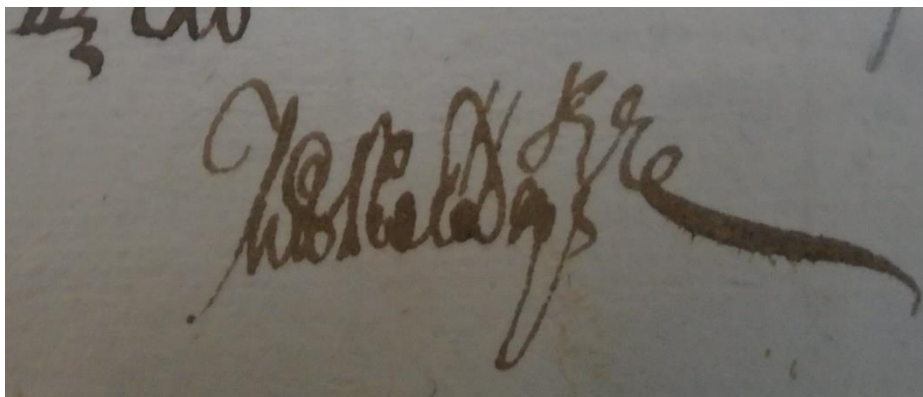
Deosăbit din început cunoscându-mă cu adăogire și înnoire de viați de la Maica Precurată Ficioară și Svântu Făcătoriu de minuni Spiridonu prin multile rugăciuni a svințiilor voastre, nevrednic sânt de atâte mulțemi; și dacă și acmu acele(a)ș(i) bogati mili m-au învrednicit a mă și căsători și a găsi locu precum am poftit, ce voi face eu spre a mă arăta cu mulțemire cătră stăpânitorii vieților noastre. Și iată că pără voi triimite ce desevarșit(ă) scrisoare, înștiințez pe svinție ta că la svântu schit Svete Spiridon, unde iară din mila împăratului ceresc m-am făcut, cu acee ce puțința me au urmat, ctitor, undi mă cunoscu desăvarșit îndatorit a-l înzăstra cu cee ce oi pute, afierosăsc acmu doao crăcimi din Târgul Frumos, cu casi, cu pivniți, cu grajdiuri, și cu tot locul lor precum sânt îngrăditi, cari le am cumpărați și făcuti cu a mii bani din ostinelile meli, socotescu că va rămâne mulțemit schitu(l) spre întimpinare a unora din cheltueli, asupra cărora va puni și stăpânire de acmu și pără în veci, spre pomenire sufletilor părinților și adaogire de viați a noastră și ertare păcatilor, înse o crăcimă o dau din parte me și una din parte soții meli Rucsandii, cu caru m-au înpreunat Dumnezeu.

Mă rogu să pue și soție me lângă numili meu ca să fim pomeniți amândoi. Și iarăș miluindu-ni milostivul Dumnezeu cu viați și altile de trebuinți, vom mai face iarăș datorie noastră, că fii sântem, nici o îndoială să nu rămâe părinților de acolo că ori la ce a treci prin mâna me și oi pute, dator sânt a agiuta.

1800 iunie 15.

Și cu aceasta sânt al svinții tali plecat fiiu sufletesc și slugă.

T(ă)nas(e) Gosan jic(ni)cer.

<Pe verso-ul filei a doua>: 1800 iunie. / S-au făcut răspuns cătră dum(nealui) jicnicer Athanasie Gosan pentru căsătoria dumi(i)sale și pentru că au afierosit doao cărșme în Târgul Frumos.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/25. Original.

24. 1800 octombrie 10

În multe chipuri și mijlociri povățuindu-ni ne-au arătat marele și preaînaltul milostiv Dumnezeu cătră sufleteasca mântuință și cătră de iznoavă câștigare a vieții cei de sus și vecinice, carii urmând lucrătorii faptelor celor buni, lesne să fac moștenitori înpărății ceriurilor, și măcar că să pot arăta și a să cunoaște la toată obștimea și prin alte mijloace de fapte buni, dar mai ales faptă bună și mai cu întărită încredințare, să vedi la toți a fi cucernicie cătră svintile și dumnezăești lăcașuri unde purure și totdeauna să laudă și să preaslăvește numeli marelui și preînălțatului Dumnezeu, și de cât toate celilante fapți buni alegând ciniva din tot sufletul și dintru toată inima dragoste și iubire de Dumnezeu, să vedi și să cunoaște că călătorește pre calea răsăritului ce cu adevărat înpărătească și-i duce de sosăscu cătră sinurile lui Avraam, care și mulțime de păcate acopere și necurățiile celi sufletești șterge, pentru că urmează poroncii lui Dumnezeu cei dintăiu și mai mare decât toate poroncile, să iubești pre Domnul Dumnezeu tău din tot sufletul tău și din toată inima ta și diun tot cugetul tău.

Pentru acee ce să nevoesc să dobândească moștenirea ce de sus, dator(i) sânt a alege întâiu cătră ce datornică mulțămire lui Dumnezeu, cu întărire și întemeeri afierosirilor și daniile ce s(e) aduc și să închină la dumnezăeștile casă. Pentru că acestea foarte foarte cu adevărat sânt cu cu dragoste primite înaintea a tot țiitoriului Dumnezeu, fiind ca o roadă din mânule sali, căci de să credi că cel ce miluește pre săracul îndatorește pre Dumnezeu. Cu atâta mai mult să credi că cei ce iubăscu podoaba casei lui și sfânt locul lăcașului mării lui îndatorescu pre Dumnezeu.

Drept acee dar și eu robul marelui și preînălțatului Dumnezeu Tănasi Gosan biv vel jăc(ni)cer, cel mai mult datori nespusalor faceri de bini a lui, făcându-mă ctitor la sfântul și dumnezăescul lăcaș schitul Vovedenie, ce este închinat sfintii măn(ă)stiri Neamțului, unde s-a așăzat și praznicul Sfântului și Marelui făcători de minuni Spiridon, am afierosit doaă crâcime din Târgul Frumos cu locul lor după cuprinderea scrisorilor ce am dat împreună cu danielă aceasta, care crâcimi sânt cu a me cheltuială făcute, iar nu clironomie de la părinți; Ce dar de acum înainte aceste doaă crâcimi cu locul lor și cu tot venitul să fie stătătoare în veci la acest sfânt schit, neputând nimini a li schimba nici a le vinde măcar cu ori ce mare folos, ca să fie pentru schivernisala părinților călugări ce vor petrece acolo, spre pomenirea sufletelor părinților, a moșilor și a strămoșilor noștri, și ertarea păcatelor lor și și a meli. Și niminea din surori sau alte neamuri a meli să nu s(e) amestece la afierosire aceasta, iar cari să vor ispiti sau s-ar atinge cu nedreptate a strămuta cât de puțin afierosirea ce am făcut. Iată altă mai mult nu zic, fără cât pârași să aibă pe Sfânta și Precurata pre cinstita Maica lui Dumnezăului cerescu și pe Sfântul Făcătoriul de minuni Spiridon la drept și înfricoșatul giudeți al Domnului, de care Dumnezeu să ferească că înfricoșat și groaznic lucru este a căde ciniva în mânule Dumnezăului celui viu, ce dar Dumnezeu să răsplătească celor ce-l vor ispiti a strica această a me afierosire cu a sa dreaptă și înfricoșată prin multe chipuri giudecată, iar celor ce le vor păzi, ocroti și încă le vor întări, să le dăruiească Dumnezeu după petrecerea aceștii lumi bini și ce dorită vecinică fericire, amin.

*AW <1800> ОКТ(ОМ)Б(ріе) І <10>.

T(ă)nas(e) Gosan biv vel jicnicer adeverez.

Rucsanda, soție jic(ni)ce(r) Tănase Gosanu, fiica pit(arului) Iordachi Iurașcu.

<Pe fila a doua o însemnare în grafie latină a lui Narcis Crețulescu>: Tănasă Gosan jigniceru este fecioru(l) lui Tanasă Gosan paharnicu. Vlădica Narcis.

<Pe verso-ul filei a doua>: 1800 oct(ombrie) 10/ Danie lui Tănasă Gosan pi crâșmele din Târgul Frumos. / N° 33 1890.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/26. Original, difolio;
Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/30. Copie.

25. 1800 octombrie 10

Cu fiiască plec(ă)ci(une) închinându-mă sărut dreapt(a) blagoslovitoare svinții tale.

Cu plecată scrisoare me mai întâi fac cercetare pentru întregime(a) fericiti(i) sănătății svinții tale, ca înțelegând că s(e) află pre deplin, să mă bucur și să dau laudă milostivului Dumnezeu, dintru a căruia milă și cu blagoslovenia svinții tale ne aflăm și noi sănătoși. Al doile, iată că pentru doă crâcimi ce am afierosit pentru pomenire(a) noastră la sfântul schit Vovedeniia, unde să prăznuește și hramul Sfânt(u)lui și Făcătorului de minuni Spiridon, ca unul ce din dumnezăiască pronie m-am învrednicit a mă face ctitor, trimăt atât scrisoare(a) de afierosire, cum și scrisorile pe aceli doă crâcimi, care primindu-s(e), mă rog să aibu cin(stit) răspuns, și învrednicindu-mă milostivul Dumnezeu cu lungire de viață și cu fericire, iarăș cu ceia ce vom pute ne vom arăta după neapărata noastră datorie. Pe lângă aci(a)sta mă rog ca la pomelnicul numilor noastre a celor vii să s(e) așăzi și numeli soții meli Rucsanda, care me-au dăruit-o Maica Preacurată Fecioară între toate cu mulțămire me.

1800 oct(om)v(rie) 10.

Și sânt a svinții tali plecat fiiu sufletesc și slugă.

Tanas(e) Gosan jic(ni)cer <m.p.>.

Părintelui Silivestru duhovnic, cu fiiască plec(ă)ci(une) sărut cinst(ită) mâna svinții sale.

Mama cu fiiască plec(ă)ci(une) sărută blagoslovitoare sfinț(i)e(i) voastre.

<Pe verso-ul filei a doua>: Carte(a) lui Tănasă Gosan, / 1800 oct(ombrie) 10. / N° 34 1891.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/26. Original, difolio.

26. 1801 martie 29

Noi Cost(a)ndin Alexandru Ipsilant v(oe)voda, cu mila lui Dumnezeu domnu Țări(i) Moldaviei.

Credincios boeriu domnii meli dum(neata) Dumitrașcu Sturz(a) biv vel pah(arnic), sânt(ătate). Fiind că prin jaloba ce-au dat cătră domnie me Tănasii Gosan jic(nicer), au arătat că gumătate de moșie Albotenii și o parte din Piletucii, di la țin(u)t(ul) Niamțului, sânt drepte ali sale luate zăstri de la socru-său pit(arul) Iordachi Iurașcu, cari nefiind osăbiti și hotărâti dispre ceialanți răzăș(i), ti-au cerșut de la domnie me pe dum(itale) hotarnic ca să i le hotărâți. Drept aceia iată scriem dumi(tale) să mergi la stare(a) locului undi față fiind toți răzăși(i) i megieșii

și alți înpregiurași, cu dovezili ci vor ave să stai și să faci cercetare foarte cu amăruntș Și atât ace giumătate de Alboteni, cât și parte din Piletuci, câtă să va dovidi a socrului jăluitoriului să alegi și să hotărăști stâlpindu-li și cu pietri hotară pi la locurili ci va ceri trebuințași va da dreptate, după cari să dai și mărturii hotarnică iscălită de dum(itale) și de toți răzășii pe obicei, iar dacă la hotărât va naști pricină de nemulțămire dispre vreo parte, atunci cu pietri nu vii stâlpi, ci în ce chip să va dovedi pricina, să dai mărturie și hartă închipuitoare de stare(a) locului, cu cari viind la Divan să va da hotărâre pricinii.

1801 mart(ie) 29.

Прочит вел лог(о)ф(е)т.

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CCCXLVI/12. Original, sigiliu oval.

27. 1805 iulie 17

Cu fiiască plecăciuni închinându-mă sărut cinstiti blagoslovitoare svințiilor voastre.

Cinstită scrisoare(a) svințiilor voastre din 30 zile a trecutei luni iunie cu plecăciuni am luat și cele scrise am înțales. Și mai întâi întregime fericitii săn(ă)tății svințiilor voastre înțelegând că se află pre deplinu foarte m-am bucurat dând laudă milostivului Dumnezeu, dintru a căruie milă cu blagoslovenie și rugăciunile svințiilor voastre ne aflăm și noi sănătoși, dar îndestul mâhniți de niște neobicinuite ploii ce au fost, cari nu s-au socotit viniti dintr-altă, fără numai pentru păcatile noastre. Pivniți răsăpiti și alte pagubi îndestuli aice în Eși, cum și oameni înecați, iar pe afară Dumnezeu știe că pără acum nu ni-au venit înștiințeri. Credu că fână și și pâine n-a fi rămas. De ar fi mai ținut și astăzi luni, era de grij(ă) să nu să fi prăbușit pământul. Răle vremi s-au început.

Pentru pricina crâcimilor mergând se eu blagoslovenie și de la părintile metropolitu, nicidecum nici voe au dat, nici blagoslovenie, ce mai ales mi-au bănuir cum de slobodu lucru ce eu n-am triabă, că dacă li-am dat schitului, apoi nu poci a face îndemnare se li și vândă, și scrie preosvinție sa svințiilor voastr.

Deci, dacă voința stăpânului este așa, trebuie se urmăm, și dându-se cu chirie va fi totodiauna folosit schitu(l), că acareturile pe an ce trece le se adaogi chirie.

Coro(a)na Svântului Spiridonu am dat se o facă și nădăjduesc că se va faci frumoase, și orice altă trebuinți va mai ave schitu(l) se-mi poronciți ca după datorie ce am se slujăscu.

1805 iuli(e) 17.

Și sânt a svințiilor voastre plecat fiiu i slugă.

Tanas(e) Gosan stolnic <m.p.>.

Eu oi rânduî un om ca ceva meremet se facă crâcimilor de vremi ce se află stricati cu totu.

<Pe verso-ul filei a doua>: Cinst(i)ț(i) a mii mai mari părinți sufletești svințiilor sale chirio Silevestru duhovnic i svinție sa chirio Calinic duhovnic ai schitului mănăstirii Niamțu i Secul, cu fiiască plecăciuni; 1805 iulii 17. / De la dumi(sale) Tănasă Gosan pentru dughenile schitului Vovidenie.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/28. Original, difolio.

28. 1806 iunie 10

Adică eu, Cons(tan)d(i)n și Iftimi frați sânvi lui Vasilachi Cozma din sat Prigoreni, ținut(ul) Cârligăturii, încredințăm cu această scrisoari a noastră ce dăm cinstita mâna dumisali cuconului Tanasăi Gosan biv vel stol(ni)cu, precum știut să fii că o cas(ă) cu locul iai ci esti în Târgul Frumos, părințască, răpousata maica noastră vânzând-o unui Grigori Bostan, și acel Grigori au vândut-o dumisali cuconului Tanasăi, și dum(nea)lui au dat-o danii mănăstirii Niamțului, și cerând noi acum protimisâs de răscumpărari, dum(nea)lui au stăut la învoială di ni-au dat un locu di douăzăci stânjâni față, ci-l ave dum(nea)lui în Târgul Frumos slobod din gios din Sava Ci(u)botar spre podul Muntenilor și optuzăci lei bani, pe cari atât locul, câtu și banii, i-am priimit în mâinili noastre. Și noi di acum înaintea să nu mai supărăm pe dum(nea)lui dintr-o nimicăcerând protimisâs di răscumpărari, ce s(ă) rămâi bună danie ce au făcut dum(nea)lui la mănăstiri. Iar când să va întâmpla a să mai muta vreo rudenii a noastră cerând protimisâs di răscumpărari sau or(i)ce altă pricină, atunce noi să fim îndatoriți a răspundi fără a supăra dum(nea)lui într-o nimică.

Deci, după această scrisoari ne îndatorim a fi întocma următori, fiind de a noastră bună voi această învoială făcută. Și pentru mai adivărată credință că să va păzi întocma și nestrămutat, știind carti ni-am iscălit însuși, față fiind și dum(nea)lor marturii mai gios iscăliți.

1806 iuni(e) 10.

Costantin sân Vasilachi cu primiri am făcut învoi(a)lă.

Iftemi Bărghieriu cu bună primiri am făcuti aceasta învoială.

Gafrel Bej(a)n post(elni)ce(l), martur.

Costandin Bej(a)n, mar(tor).

Acesta l-am scris eu, cari fiind cu zisa și priimire lor, am iscălit.

Sava Cornea <m.p.>.

(...) <m.p.>.

Παρθένιος παρόν <Partenie, de față>¹.

De la isprăv(ni)ci(a) Cârligăturii.

De față înaintea noastră viand și arătând că de a lor bună priimiri, de nime siliți, au făcut învoiala aceasta ce se cuprinde într-această scrisoare și că să va păzi întocma. Pentru aceia s-au încredințat și de noi.

1806 iuni(e) 14.

<Urmează două iscălituri>.

<Pe verso-ul filei a doua>: Învoiala ce s-au făcut pentru crâcma din vale ot Târgul Frumos ce este danie schitului Vovidenie. / 1806 iunie 10. / N° 36 1893.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/29. Original.

¹ Transcrierea și traducerea aparțin cercetătoarei Lidia Cotovei, căreia îi mulțumim și pe această cale.

29. 1817 februarie 11

Lei	Stânj(eni)	Palme	
162	39	4	Au plătit mănăstire(a) Neamțului banii havaetului a hrisovului Târgului Frumos și s-au trecut la condică. (1)817 februarie(e) 11

<Urmează două iscălituri>.

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV/30. Original.

30. 1846 august 14

Copie

Socotință.

1846 avgust în 14 zile. În urmare(a) clasificăției răspectivului Divan din următorii anu, fiind terminarisită de de dum(nea)lui geometrul ținu(tului) Sucevii, la zăci a următoarii luni localnică desbatire a moșăei Boroae, Bogdăneștii, Petruleștii și Bogoslovul într-un hotar a sfin(te)i mon(asti)ri Râșca, despre moșiia Orăștii și Poiana Prisăcii într-un hotar a sfinti(e)i măn(ăsti)r(i) Neamțului i Săcul, după reclemația cea întâi, s-au întrunit la stare(a) locului iscălitul sârdariul Dimitrii, iconomul obștescu, hotarnic din parte(a) mon(asti)ri(i) Neamțului cu creditiva Divanului supt No. 2931, cu dum(nea)lui aga Dimitrie Strat, obștescul hotarnic a monastirilor pământești cu as amine creditivă supt No. 1248, de pe care la dellă s-au alăturat întocmai copie, și dum(nea)lui geometrul Ioan Haubița, unde găsind stăruitoriu din parte mon(asti)r(ii) Râșca vichil pi dum(nea)lui banul Iordachi Iuliano, și din parte mon(asti)r(ii) Neamțu pe cuvioșia sa ierodiaconul Gavril cu vichilimele în copii alăturate la dellă, s-au închiet supt No. 1 jurnal de deschidere(a) lucrării.

Și la 11, după jurnalul cu No. 2, s-au pășit pe fața pământului cu aprobația planurilor înfătoșate de îmbâi vechilii, care găsindu-să întocmai cu stare locului, la 12 s-au și adeverit potrivit jurnalului cu No. 3, și tot în urmare aceluși jurnal s-au cerut prin adresurili Cu. N° 4 și 5, di la amândoi vichilii documenturile cu opis, rămâind ca după a lor cetiri să să însămni pe

planuri numerație puncturilor. Tot atunci la 12 primindu-să înscrisul vichilului sfint(ei) mon(sti)r(i) Neamțul cu cerire ca mon(asti)r(ea) Râșca să înfățoșăzi titlurile doveditoare trupurilor numite prin replemația și a mărgenirilor au stăruit a să lua în vedere și mărturiile aflătoare la dellă de mai înainte, prin care să face dizvăliți sămnilor pominite de documenturi. Cât pentru cerire titlurilor, unindu-ne amândoi hotarnicii

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, CVIII/41. Original.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, CLXV/164; CLXXVI/14, 15a, 15b; CCCXLVI/12;

Arhivele Naționale Iași, Fond Mănăstirea Neamț, LXIV, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 2526, 27, 28, 29, 30; CVIII/21, 22, 23, 25, 29, 30.

Documente edite

Caproșu, Ioan, *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, volumul VI, *Acte interne (1756-1770)*, Iași, Editura „Dosoftei” 2004;

Caproșu, Ioan, *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, volumul IX, *Acte interne (1791-1795)*, Iași, Editura „Dosoftei” 2007;

Codrescu, Theodor, *Uricariul*, tomul VI, Iași, Tipografia Buciumul Român, 1875;
Creșterea colecțiilor Academiei, XVI;

Lucrări, studii și articole

Aioanei, Timotei, Arhidiacon, *Schitul Vovidenia .Tradiție și actualitate*, Extras din revista „Teologie și viață”, nr. 1-4/1994, Tipărită cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Daniel Mitropolitul Moldovei și al Bucovinei, Iași, Editura Trinitas, 1995;

Idem, *Schitul Vovidenia Altarul din poiana liniștii*, Ediția a II-a revăzută și îmbogățită, Tipărită cu binecuvântarea I.P.S. Daniel Mitropolitul Moldovei și al Bucovinei, Iași, Editura Trinitas, 2002.

Idem, *Schitul Vovidenia. Altarul din poiana liniștii*, București, Editura Basilica, 2015;

Bobulescu, C., *Banul Tănasă Gosan 1769...-1831 iunie 17*, București, 1928;

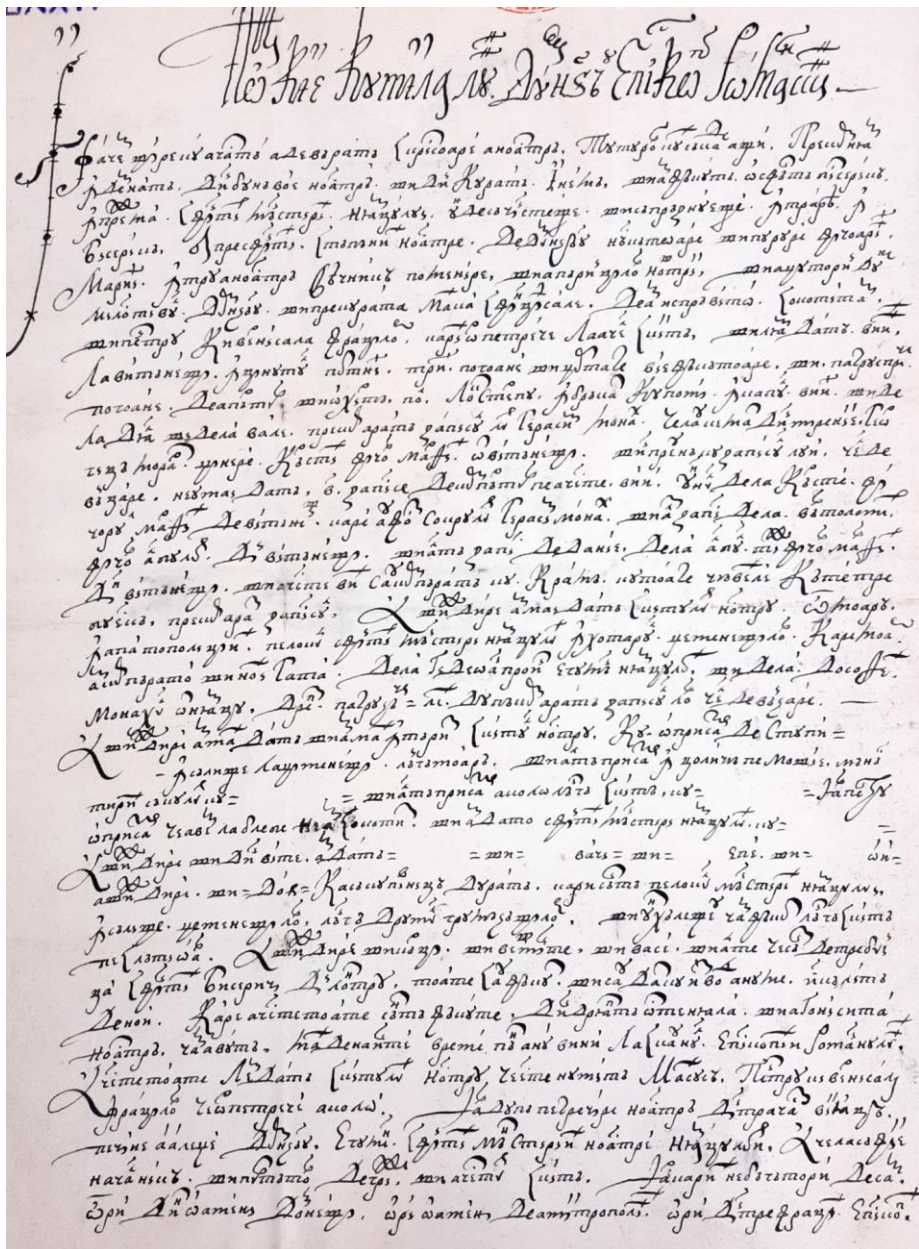
Crețulescu, Narcis, Arhiereul, *Inscripțiile Sfintei Mănăstiri Neamțu*, în „Arhiva științifică și literară din Iași”, anul XIX, ianuarie 1908, nr. 1;

Enăceanu, Ghenadie, Arhim., *Istorie pentru începerea, zidirea, întemeierea și înzestrarea Sfântului Schit Vovidenia, ce este în Principatul Moldovei, aproape de Sfânta Mănăstire a Neamțului*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul VII, nr. 10, octombrie 1883;

Ivan, Ioan, Diacon, Porcescu, Scarlat, Preot, *Mănăstirea Neamț*, Cu un Cuvânt înainte de Înalț Prea Sfințitul Teoctist Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Iași, 1981;

Porcescu, Scarlat, Preot, *Episcopia Romanului*, Tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Eftimie Episcopul Romanului și Hușilor, Editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1984; Ediția a II-a, Tipărită cu binecuvântarea P.S. Eftimie Episcopul Romanului, ediție îngrijită și prefăcută de P.S. Ioachim Băcăuanul, Arhiereu Vicar al Episcopiei Romanului, Roman, Editura Filocalia, 2008;

Tomescu, Constantin, *Scurtă povestire istorică despre sfânta mănăstire Neamțu și despre așezările monahale, supuse ei, [mănăstirea Secu și schiturile: Vovidenia, Pocrov, Sihăstria, Sihla și Icoana]*, Editura și Tiparul Sfintei Mănăstiri Neamțu, 1942;

Documentul nr. 1

[illegible]

Documentul nr. 2